

Nakręcamy kulturę

Rozmowa ze Zbigniewem Grzybem, dyrektorem NCK

Pięć lat z tytułem Miasta Literatury UNESCO

Krakowianie stawiają na książki

KRAKÓW.PL

Nr 19 (230), 14 listopada 2018

egzemplarz bezpłatny, ISSN 1898-9039

**Kraków inwestuje
w kulturę**

KABARET SMILE

KABARET HRABI

ROYAL LVIV BALLE
**grudzień 2018 -
marzec 2019**
**RE
PER
TU
AR**
KRÓLEWNA ŚNIEŻKA – Royal Lviv Ballet – spektakl baletowy
2 grudnia (niedziela) g. 11.00

Scena NCK

DZIADEK DO ORZECHÓW – Royal Lviv Ballet – spektakl baletowy
2 grudnia (niedziela) g. 18.00

Scena NCK

KABARET SKECZÓW MĘCZĄCYCH – jubileusz 15-lecia
15 grudnia (sobota) g. 17.00 i 20.00

Scena NCK

**JOHANN STRAUSS SHOW – Royal Lviv Strauss Orchestra & Ballet
gala noworoczna**
20 stycznia (niedziela) g. 18.00

Scena NCK

KABARET SMILE – program „To się nadaje do kabaretu”
27 stycznia (niedziela) g. 17.00

Scena NCK

KABARET POD WYRWIGROSZEM – program „Tra ta ta ta”
3 lutego (niedziela) g. 19.00

Scena NCK

KAZIK & KWARTET PROFORMA – koncert
8 lutego (piątek) g. 19.00

Scena NCK

**DWIE PARY DO PARY – Teatr Capitol z Warszawy
spektakl komediowy**
9 lutego (sobota) g. 19.00

Scena NCK

KABARET HRABI – „Wady i waszki” – nowy program
7 marca (czwartek) g. 17.00 i 20.00

Scena NCK

NOWOHUCKIE CENTRUM KULTURY • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

6. Krakowskie życie kulturalne to nie tylko festiwale i wielkie wydarzenia, ale też codzienna działalność miejscowych domów i klubów kultury, w której uczestniczą każdego dnia tysiące krakowian. Aby móc twórczo i przyjemnie spędzać czas wolny, Miasto remontuje infrastrukturę istniejących placówek, modernizuje je, a także buduje nowe miejsca spotkań lokalnych społeczności.

11. Pięć lat temu, 21 października 2013 r., Kraków został włączony do międzynarodowej Sieci Miast Kreatywnych UNESCO i uzyskał tytuł Miasta Literatry, Miasta Szyborskiej, Miłosa, Lema, Conrada i Wyspiańskiego było siódmym miejscem na świecie, które otrzymało ten zaszczytny tytuł.

KULTURA

6. Tu warto się spotkać!

Kraków inwestuje w kulturę

9. Nakręcamy kulturę

Rozmowa ze Zbigniewem Grzybem, dyrektorem NCK

10. My, Słowianie

O projekcie „Apokryfy Słowiańskie”

10. Wzór na stół

Zapraszamy na cykl warsztatów i wykładów „Sztuka do rzeczy”

11. Pięć lat z tytułem Miasta Literatry UNESCO

Krakowianie stawiają na książki

12. Zeskanuj, pobierz, Czytaj PL!

Nowości wydawnicze z 2018 r. – za darmo!

MIASTO

13. 100 dębów na 100 lat niepodległości Polski

Krakowianie wraz z konsulami uczcili jubileusz

14. Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

15. „Jedenastka” ma ponad 65 lat

Nowohuckie XI Liceum Ogólnokształcące świętuje!

16. Kraków przyszłości

Jak będzie wyglądał Kraków w 2030 r.?

17. Zależy nam na każdym człowieku

Felieton Marty Chechelskiej

DLA SENIORÓW

18. Rzec o seniorach, czyli II kadencja RKS

Podsumowanie działalności Rady Krakowskich Seniorów

RADA MIASTA KRAKOWA

19. Okiem Przewodniczącego

Ostatni felieton w kadencji 2014–2018

21. Nowa Rada Miasta Krakowa

Kto zasiądzie w ławach przy pl. Wszystkich Świętych?

21. Kalendarium Rady Miasta Krakowa

22. Cztery lata pod znakiem ważnych zmian

Podsumowanie VII kadencji Rady Miasta Krakowa

HISTORIA

24. Diabelskie kłopoty czwartego wieszca

Jak Kraków zareagował na premierę „Warszawianki”?

25. Kalendarium 1918 r.

26. Ogłoszenia

Wydawca: Urząd Miasta Krakowa, Biuro Prasowe, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3–4
Adres redakcji: pl. Wszystkich Świętych 3–4, pok. 154, I piętro, tel. 12 616-13-86, e-mail: redakcja@um.krakow.pl
Redaktor naczelna: Beata Klejbuk-Goździalska; sekretarz redakcji: Agata Włodarczyk
Współpracownicy: Michał Kozioł, Kamil Popieła, Jan Machowski, Tadeusz Mordarski, Małgorzata Stuch, Joanna Korta, Paweł Waluś, Beata Sibatowicz, Magdalena Bartlewicz, Małgorzata Kubowicz, Błażej Siekierka
Zdjęcia: Bogustaw Świerzowski, Wiesław Majka. Okładka: fot. Bogustaw Świerzowski
Projekt graficzny: Pro Art Studio. Korekta: Magdalena Kędzierska-Zaporowska. Skład i łamanie: Pro Art Studio
Druk: Drukarnia Leyko sp. z o.o. Nakład: 50 tysięcy egz. ISSN 1898-9039

Spis treści

Dwutygodnik KRAKÓW.PL można otrzymać w budynkach Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3–4, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Lubelskiej 27, w Rynku Podgórnym 1 i 2, na os. Zgody 2, przy ul. Stachowicza 18, al. Powstania Warszawskiego 10, ul. Wielopole 18a, ul. Wielickiej 28a, ul. Sarego 4 oraz w krakowskich szpitalach, siedzibach jednostek miejskich, Punktach Obsługi Mieszkańca (CH Bonarka, CH Bronowice, CH Serenada), w Punktach Sprzedaży Biletów MPK (ul. Podwale 3/5, św. Wawrzyńca 13, przy Dworcu Głównym Wschód)

KRAKÓW.PL otrzymać można także w sieci saloników prasowych KOLPORTER S.A.: ul. Batuckiego 17 / Konfederacka 1, al. Pokoju 20, ul. Beskidzka 28, ul. Krowoderska 24, ul. Kalwaryjska 42, ul. Powstańców 34C, ul. Miśliołka 1, ul. Jerzmanowska 12 (Biedronka), ul. Nowohucka 52 (SELGROS), ul. Bora Komorowskiego (OBI), ul. Pawia (Galeria Krakowska), ul. Cwiklińskiej 12 (Carrefour – przejście), ul. Balicka 18, ul. Opolska 100 (VINCI), ul. Lubicz L2, Stawowa 61 (Galeria Bronowice, parter), ul. Pawia 5A (Dworzec PKP), al. Pokoju 67 (M1), al. Pokoju 33, Komandosów 8, al. Bora Komorowskiego 41 (Serenada).

W dniu ukazania się numeru, w godzinach porannych, dwutygodnik rozdawany jest na rondach Grunwaldzkim, Mogiłskim, Matecznego, Kocmyrzowskim, na skrzyżowaniach al. Stowackiego / Prądnicka, Czarnowiejska / al. J. Słowackiego, pod CH „Jubilat” przy al. Z. Krasieńskiego, na pętli tramwajowej Krowodrza Górka oraz pod Teatrem Bagatela.

Kolejny numer KRAKOWA.PL ukaże się 28 listopada.

Szanowni Państwo!

16 listopada zakończy się obecna kadencja samorządu. Myślę, że możemy być dumni z naszego Krakowa. Żyjemy w nowoczesnym mieście, dysponującym w pełni ekologicznym taborem komunikacji miejskiej (czego nie udało się dokonać jeszcze nikomu w Polsce), mamy najczystsza w całej Europie wodę płynącą z kranu, jeden z najnowocześniejszych w Europie Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów utylizuje w bezpieczny sposób śmieci, które każdego dnia produkujemy. Takie jest oblicze naszej metropolii z niemal milionem mieszkańców. Metropolii przyjaznej środowisku naturalnemu, która jako pierwsze polskie miasto podjęła się walki o czyste powietrze, stała się wzorem dla innych miast i zmobilizowała do działania władze centralne. Jesteśmy miastem, które każdego roku realizuje setki inwestycji – od tych największych drogowych, po drobne remonty chodników i parki kieszonkowe.

Przed nami kolejne wyzwania, ponieważ wraz z rozwojem miasta zmieniają się także potrzeby krakowian. Dlatego najbliższą kadencję zamierzam poświęcić na tworzenie dużych terenów zielonych, miejsc rekreacji, w tym zagospodarowanie bulwarów wiślanych i doływów Wisły oraz tworzenie kolejnych miejsc, w których krakowianie będą mogli w wartościowy sposób wspólnie spędzić czas – jak Centra Aktywności Seniorów, Kluby Rodziców czy instytucje powstające z myślą o spotkaniach młodzieży. Nie oznacza to, że nie będziemy kontynuować potrzebnych inwestycji – przede wszystkim budowy tramwaju na Górkę Narodową – oraz przymierzać się do budowy metra.

Pamiętam, że Kraków to nie tylko zabytkowe centrum miasta. W moim programie proponuję konkretne rozwiązania dla wszystkich rejonów miasta. Zadbam, by wszyscy mieszkańcy mieli równy dostęp do usług i infrastruktury społecznej miasta, niezależnie od rejonu, w którym mieszkają.

Chcę, by Kraków był miastem opiekuńczym. Zaspokajał potrzeby nie tylko tych zaradnych, ale zwracał szczególną uwagę na słabszych, którzy wymagają opieki – dzieci, seniorów, niepełnosprawnych. Był miejscem, w którym nikt nie jest wykluczony i każdy czuje się u siebie.

Serdecznie Państwu dziękuję za każdy głos oddany na mnie w wyborach samorządowych i za zaufanie, jakim mnie obdarzyli Państwo na kolejne lata. Nie zawiodę go! Tych, którzy wybrali moją kontrkandydatkę, chcę jeszcze raz zapewnić, że nigdy nie dzieliłem krakowian. Jako prezydent Krakowa będę reprezentował interesy wszystkich mieszkańców, nie patrząc, jakie mają poglądy ani na kogo głosowali. Proszę pamiętać, że to my wszyscy, bez wyjątków, Wspólnie Tworzymy Przyszłość Krakowa.

Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

 Kraków

Aplikacja Kraków.pl

to nowoczesny, bezpłatny przewodnik miejski, przeznaczony dla urządzeń mobilnych z systemami operacyjnymi Android i iOS. Teraz także z powiadomieniami PUSH.

Łączy nas **kraków.pl**

 Magiczny Kraków

 telewizja kraków.pl

 KRAKÓW.PL

W obiektywie

zdjęcia: Bogusław Świerzowski

Tu warto się spotkać!

Krakowskie życie kulturalne to nie tylko festiwale i wielkie wydarzenia, ale też codzienna działalność miejscowych domów i klubów kultury, w której uczestniczą każdego dnia tysiące krakowian. Aby móc twórczo i przyjemnie spędzać czas wolny, Miasto remontuje infrastrukturę istniejących placówek, modernizuje je, a także buduje nowe miejsca spotkań lokalnych społeczności.

Tadeusz Mordarski

Investycje w kulturę to ta dziedzina, która zawsze cieszy mieszkańców. Tylko w ostatnim roku Zarząd Inwestycji Miejskich w Krakowie zrealizował kilka projektów, część przy udziale środków unijnych, z których krakowianie już korzystają – podkreśla Janina Pokrywa, dyrektor ZIM.

Praktyka i ekonomia

Dla mieszkańców często najważniejsza jest kultura, którą mają na wyciągnięcie ręki, dlatego ośrodki w wielu dzielnicach są

remontowane, a kulturalna mapa Krakowa wciąż wzbogaca się o nowe miejsca. Niedawno otworzono np. Klub Zakole w Kantorowicach – obiekt, który jest nie tylko praktyczny, ale też ekonomiczny, bo ma wyjątkowo niskie zapotrzebowanie na energię ciepłą wynoszące maksimum 15 kWh/mkw./rok (dla porównania, w przypadku budynku energooszczędnego to zapotrzebowanie wynosi ok. 60 kWh/mkw./rok).

Równie ważne było praktyczne rozmieszczenie pomieszczeń, dlatego budynek dzieli się na dwie części – na piętrze jest sala wielofunkcyjna, a poniżej wszystkie pomieszczenia niezbędne dla prawidłowego działania domu kultury, czyli dwie małe salki oraz zaplecze administracyjne, sanitarne, magazynowe i techniczne wraz z korytarzem łączącym wszystkie pomieszczenia.

– Oprócz budowania nowych ZIM dba też o istniejące kluby i centra kultury. Trzy placówki przeszły lub właśnie przechodzą głęboką termomodernizację, dzięki czemu będą tańsze w użytkowaniu, a przede wszystkim poprawi się komfort osób, które w nich przebywają – zaznacza dyrektor Pokrywa.

Pół miliona odwiedzających rocznie

Podczas termomodernizacji Nowohuckiego Centrum Kultury w trzech budynkach wymieniono oświetlenie na energooszczędne typu LED oraz zamontowano system inteligentnego zarządzania energią. Nowe jest także oświetlenie awaryjne, zmodernizowano instalację elektryczną. Wymieniono też sufit, zmodernizowano i dostosowano do obecnych przepisów instalację przeciwpożarową.

Oprócz tego – za blisko 8 mln zł pozyskanych ze środków unijnych – w NCK wyremontowano salę teatralną (zob. okładka). Dzięki temu krakowianie otrzymali nowoczesną, doskonale wyposażoną salę widowiskową o świetnej widoczności z każdego miejsca i o wyjątkowych parametrach akustycznych. Pomieszczenie zostało też dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Sala z widownią na 600 osób robi naprawdę imponujące wrażenie! Dodajmy, że na tym zmiany się nie kończą, gdyż już od przyszłego roku rozpoczną się prace w otoczeniu budynków.

Dla nowohucian te inwestycje są bardzo ważne, ponieważ dla wielu z nich NCK jest jednym z najważniejszych punktów na mapie Krakowa. Odbywają się tam m.in. festiwale tańca współczesnego („3,2,1 Taniec”, „SPACE” i „BalletOFFFestival”), a także wystawy „Przestrzeń dla sztuki – Franciszek Bunsch” oraz „Siła Fotografii” (z udziałem World Press Photo). Są też dni otwarte „Kombinat Kultury”. Przypomnijmy choćby ogromny sukces frekwencyjny wystawy dzieł Zdzisława Beksińskiego, otwartej w październiku 2016 r.

– Co roku odwiedza nas pół miliona osób! Dla lokalnej społeczności to przede wszystkim centrum kultury oraz miejsce nauki i prezentacji różnych form artystycznych. NCK to również centrum rozrywki i to nie tylko dla społeczności lokalnej, ale dla całego Krakowa i okolicznych miejscowości. Coraz częściej spotyka się u nas też turystów – głównie za sprawą różnych festiwali, a także wystawy i Galerii Zdzisława Beksińskiego – wymienia Zbigniew Grzyb, dyrektor NCK.

Kultura, atmosfera, zieleń

Drugim z obiektów, w których ZIM dokonał termomodernizacji, jest Dworek Białostrzemiński. Remont objął trzy budynki (budynek główny, oficyna zachodnia, oficyna wschodnia) o powierzchni użytkowej 1316 m kw. Wykonano termoizolację ścian wewnętrznych poddasza i stropu nad parterem w części nieogrzewanej, wymieniono stolarkę okienną i drzwiową zewnętrzną, zamontowano nowe parapety okienne, zmodernizowano wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania. Dzięki temu o 35 proc. wzrosła efektywność energetyczna budynków, co przekłada się na konkretne oszczędności. Wpływa to także na jakość powietrza, bo o ponad 36 proc. ma się obniżyć emisja pyłów

foto. Bogusław Świerżowski

zawieszonych PM 10 i PM 2,5, niższa ma być również emisja dwutlenku węgla (o 32 proc.).

Oprócz tego w ostatnim czasie w Dworku Białoprądnickim osuszano również fundamenty, przeprowadzono konserwację i modernizację zabytkowego ogrodzenia i bramy wjazdowej, a także zmodernizowano wnętrza budynków. W 2017 r. dokonano gruntownego remontu sali teatralnej: wymieniono fotele, poddano renowacji ławki i podesty na widowni. Unowocześniono również systemy oświetleniowe i nagłośnieniowe. Całości dopełniły renowacja parkietów i modernizacja pomieszczeń reżyserki, garderoby, foyer i toalet.

– Obecnie trwają prace remontowe elewacji budynku głównego, dzięki którym Dworek będzie wyglądał jeszcze pięknie i na nowo zachwyci reprezentacyjnym frontem z kolumnadą – podkreśla Renata Lisowska, dyrektor CK „Dworek Białoprądnicki”. – W ubiegłych latach budynki zostały przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, a obecnie staramy się jak najlepiej przystosować budynek dla osób z dysfunkcją wzroku – dodaje.

Wszystko po to, żeby mieszkańcy Krakowa jak najczęściej i jak najchętniej korzystali z gościny CK „Dworek Białoprądnicki”.

– To miejsce ważne dla wszystkich mieszkańców Prądnika Białego z uwagi na bogatą ofertę kulturalną, panującą tu atmosferę i kojące zielone otoczenie. Miejsce przyciąga krakowian nawet z drugiego końca miasta oraz mieszkańców podkrakowskich miejscowości. Obok koncertów, wystaw, spektakli, seansów filmowych, spotkań literackich i podróżniczych

czy wykładów szerokiego grona specjalistów mamy również propozycje dla rocznych maluszków i ich rodziców. Prężnie działają też pracownie plastyczne i studio teatralne, w których swoje pasje rozwijają zarówno dzieci, jak i dorośli – wymienia dyrektor Lisowska.

Już niebawem w CK „Dworek Białoprądnicki” powstanie Multimediałna Scena Teatralna, na której wystawiane będą unikatowe spektakle, łączące elementy teatru ruchu, walki i tańca z multimediami oraz nowoczesnymi technologiami otaczającymi widza z każdej strony. Oprócz tego realizowany jest również projekt „Inkubator” (pierwsza w Polsce inicjatywa wspierająca rozwój lokalnych społeczności muzycznych i edukująca osoby pracujące w branży muzycznej), „Odkrywka” (koncerty obiecujących zespołów) czy „Kino za piątkę”.

To nie koniec inwestycji

Modernizację przeprowadzono również w Klubie Kultury „Mydlniki”, który pod koniec października, po kilku miesiącach przerwy, wrócił do swojej działalności. Dokonano wymiany drzwi, okien, dachu, instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej i centralnego ogrzewania, aranżacji sali wielofunkcyjnej i przystosowano toalety do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Generalny remont przeprowadzono też w Klubie Kultury „Łokietek” (najmłodsza jednostka CK „Dworek Białoprądnicki”). Wymieniono instalację kanalizacyjną, elektryczną, piec c.o., przystosowano toalety do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wykonano

wentylację i zamontowano klimatyzację. Przeprowadzono także niezbędne prace adaptacyjne.

Modernizację przeszedł też Zajazd Pod Św. Benedyktem, który zaadaptowano na potrzeby Muzeum Podgórze. Za ten projekt również odpowiadał ZIM. Prace budowlane trwały od połowy 2015 r. i podzielono je na dwa etapy. Pierwszy to modernizacja budynku głównego oraz adaptacja pomieszczeń na cele wystawiennicze (m.in. przebudowano klatkę schodową, dobudowano szyb windy, wykonano nową aranżację dziedzińca wewnętrznego, odremontowano mur otaczający posesję i przeprowadzono konserwację bramy wjazdowej). Z kolei drugi zakładał przebudowę oficyny, a także wybudowanie łącznika z budynkiem głównym.

– To nie koniec inwestycji w kulturę, za które odpowiada ZIM. Do realizacji przygotowywane są kolejne projekty. W ciągu kilku miesięcy powinno zostać wydane pozwolenie na budowę dla Ośrodka Ruczaj, który powstanie w ramach osiedla gminnego Przyby-Zalesie. Będzie to miejsce animacji lokalnego życia kulturalnego, edukacji artystycznej i kulturalnej oraz promocji kultury – zaznacza Janina Pokrywa.

Czas uhonorować wielkiego pisarza

W Krakowie powstanie też pierwsze w Polsce centrum poświęcone literaturze i językowi – Centrum Literatury i Języka „Planeta Lem”. W taki sposób mieszkańcy zyskają kolejny punkt na mapie miasta, z którego będą mogli czerpać kulturę garściami. – „Planeta Lem” będzie miejscem szeroko prezentującym literaturę oraz dziedzictwo językowe i stanie się symbolem Krakowa – Miasta Literatury UNESCO. Prace nad szczegółową koncepcją centrum trwały przez wiele lat i uczestniczyły w nich wszystkie środowiska literackie naszego miasta i nie tylko. Chcemy godnie zagospodarować na cele społeczne tę ważną lokalizację, w jej szczególnym kontekście na styku trzech dzielnic i w kontekście innych instytucji kultury Podgórze i Zabłocia – mówił prezydent Krakowa Jacek Majchrowski podczas ogłoszenia międzynarodowego konkursu architektoniczno-urbanistycznego na koncepcję Centrum.

Obiekt na powstać do 2022 r. na należącej do Miasta działce o powierzchni ok. 1 ha przy ul. Na Zjeździe 8, w sąsiedztwie innych instytucji kultury na prawym brzegu Wisły – Fabryki „Emalia” Oskara Schindlera, Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK i Ośrodka Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora „Cricoteka”.

foto. Bogusław Świerkowski

W połowie października do użytku krakowian, mieszkańców Kantorowic, został oddany klub kultury Zakole

fot. Bogusław Świerczowski

Zbigniew Grzyb, dyrektor Nowohuckiego Centrum Kultury

NCK ma już 35 lat. Czy nikt nie wyobraża sobie Nowej Huty bez Waszej placówki... Czy przychodzą tu kolejne pokolenia nowohucian?

Zbigniew Grzyb: Oczywiście, co jest najbardziej zauważalne w zespołach artystycznych, które również mają za sobą wieloletnią historię. Rodzice, którzy tańczyli np. w zespole góralskim Hamernik, przyprawiają swoje dzieci na zajęcia Małych Hamerników. Przychodzą zresztą nie tylko rodzice, ale i dziadkowie, bo nasza oferta jest wielopokoleniowa. Niezmiernie nas cieszy frekwencja, która w porównaniu do tej sprzed kilku lat wzrosła aż trzykrotnie. Myślę, że można już mówić o swoistej modzie na przychodzenie do NCK – bliskość naszego Centrum wskazują jako jeden z atutów w swoich folderach reklamowych okoliczni deweloperzy. To też oznacza, że dla mieszkańców ważne są centra kultury z bogatą ofertą i projektami na najwyższym poziomie.

Nie będę pytać o ofertę, bo moglibyśmy poświęcić jej cały numer, ale weźmy np. czteroosobową rodzinę, z którą mieszka senior. Czy macie propozycje dla każdego?

ZG: Zaczniemy od najmłodszych. Dzieci i młodzież mogą u nas nie tylko realizować swoje pasje – od tańca, śpiewu, teatru, malarstwa, poprzez akrobatykę, capoeirę czy jiu-jitsu – ale także korzystać z szerokiej oferty zajęć edukacyjnych, także Nowohuckiego Uniwersytetu Dziecięcego. Prężnie działa nasze Centrum Języków Obcych, w którym uczy się 600 osób! Rodzice też mają w czym wybierać – zarówno spośród warsztatów wspomagających utrzymanie dobrej kondycji, jak i rozwijających pasje artystyczne.

Mama może pójść na zumbę czy aerobik, ale tata niekoniecznie... Jakie macie propozycje dla niego?

ZG: Głowie rodziny możemy zaproponować choćby warsztaty fotograficzne czy zajęcia w pracowni grafiki warsztatowej. Może podszkolić też znajomość języka czy podyskutować w Klubie Podróżnika.

A jeśli w domu jest małe dziecko...

ZG: ...to zapraszamy do Klubu Super Mama, oczywiście razem z małżonkami. Ba, nasi najmłodszy uczestnicy nawet się jeszcze nie urodzili, a już ćwiczą jogę ze swoimi mamami.

Został jeszcze senior. Jak on może spędzać czas w NCK?

ZG: Nasi seniorzy – podkreślam, że także mężczyźni – bardzo lubią tańczyć, więc proponuję wizyty w klubie tanecznym. Można u nas też pograć w szachy czy brydża. Sporym zainteresowaniem seniorów cieszą się cykliczne spotkania z piosenką, podczas których jest też okazja do pośpiewania.

Każdego roku tak komponujemy naszą ofertę, by zrównoważyć w niej propozycje dla wszystkich grup wiekowych. Mamy 20 własnych zespołów

Nakręcamy kulturę

O rozrywce, kulturze, wielopokoleniowości i frekwencji ze Zbigniewem Grzybem, dyrektorem Nowohuckiego Centrum Kultury, wizjonerem realizującym plany z chirurgiczną precyzją, rozmawia Beata Klejbuk-Goździalska.

artystycznych, uczymy tańca w ponad 16 technikach, dbamy o kulturę fizyczną, uczymy języków, jesteście teatrem, salą koncertową i galerią...

I dlatego w ciągu roku odwiedza Was pół miliona gości!

ZG: Nie ukrywam, że taka frekwencja jest powodem do dumy, bo potwierdza, że to, co robimy, jest potrzebne. Że trafiamy w potrzeby krakowian. Osoby, które przychodzą do nas od dawna, widzą, jak ogromną pracę wykonaliśmy przez ostatnie kilka lat, by uczynić to miejsce przyjaznym, pozytywnym, bezpiecznym i pięknym. Sporo oczywiście jeszcze przed nami – mamy pomysły na nowe przedsięwzięcia, chcemy zmienić otoczenie Centrum, ale już teraz nasi goście mogą realizować swoje pasje w świetnie wyposażonych salach, oglądać spektakle na nowej scenie, zwiedzać wystawy w nowoczesnych przestrzeniach.

Oprócz działalności – nazwijmy to – „grafikowej” macie też ofertę premium. Równie imponującą.

ZG: Na naszą działalność składają się zajęcia edukacyjne, działania impresaryjne i wystawiennicze. Tutaj też staramy się o zachowanie równowagi i zróżnicowane propozycje. Nie ukrywam, że funkcjonujemy jako scena rozrywki, proponując lekki repertuar, ale oferta jest wzbogacona o poważniejsze punkty. Na naszej scenie występują zarówno kabarety, jak i Stanisława Celińska, Edyta Geppert czy Kortez. I na wszystkie koncerty bilety się wyprzedają. Chcemy pokazywać i balet, i folklor, bo sztuka na wysokim poziomie zawsze znajdzie swoich odbiorców. A my – po remoncie – mamy naprawdę świetne warunki. Nasza scena ma powierzchnię 225 m kw., może pomieścić aż 450 osób jednocześnie. Sami też produkujemy – nasz ostatni projekt spektakl „Bursztynowe drzewo” będzie miał premierę za dwa dni. Już teraz zapraszam!

A nie wspomnieliśmy jeszcze o wystawach, choćby o Galerii Beksińskiego... Czy sukces wystawy Was zaskoczył?

ZG: I tak, i nie. Szczegółowo zaplanowaliśmy to przedsięwzięcie, od przygotowania przestrzeni wystawienniczych po kampanię zsynchronizowaną z premierą filmu „Ostatnia rodzina”. O Beksińskim zaczęto dużo mówić, dlatego spodziewaliśmy się powodzenia wystawy. Teraz pracujemy nad kolejną, zaplanowaną na listopad 2019 r., poświęconą twórczości Jerzego Dudy-Gracza. Jak widać, nie trzeba iść do muzeum, by obcować ze sztuką.

I tak nakręcamy kulturę w Nowej Hucie...

ZG: Nakręcamy od lat. Nieustannie. Chcemy, by NCK było miejscem kultury, rozrywki, ale i spotkań. Sąsiedzkich, międzyludzkich, nowohuckich. Bo jeśli ktoś mówi, że nie ma gdzie się spotkać w Nowej Hucie, to się myli. Wystarczy przyjść latem i zobaczyć, jak nasze foodtruckowe podwórko tętni życiem. Albo jak zimą całe rodziny przychodzą na nasze lodowisko. Wystarczy przyjść!

My, Słowianie

Przed nami cykl wydarzeń nietypowych – bo podobna tematyka nie jest popularna – ale na pewno wartych uwagi. A świat kultury słowiańskiej jest fascynujący!

Paweł Waluś

„Apokryfy Słowiańskie” to autorski projekt o wymiarze kulturowym realizowany przez stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju” w ramach V edycji inicjatywy: „Ko-

bieta – Wiedza – Władza 2018”. Na tegoroczną edycję składa się kilka wydarzeń.

Na wystawie „Apokryfy Słowiańskie” prezentowane będą unikatowe dzieła sztuki – wśród nich słynne idole z Prillwitz, do tej pory niewystawiane w Polsce, drzeworyty,

karty, obrazy i litografie – same „perłki tematyczne”. Wernisaż wystawy wraz z oprowadzeniem kuratorskim odbędzie się 29 listopada o godz. 18.00 w Muzeum Archeologicznym w Krakowie (Senacka 3). Kuratorem ekspozycji jest dr Anna Olszewska. Wystawa trwać będzie do 31 grudnia 2018 r.

29 i 30 listopada w Muzeum Archeologicznym w Krakowie odbędzie się konferencja tematyczna pod patronatem krakowskiego oddziału Polskiej Akademii Nauk. Tematem przewodnim pierwszego dnia będą rozważania prelegentów z różnych dziedzin humanistyki na temat problemu kreowania fikcyjnych wątków mitologii starożytnych Słowian. Dzień drugi konferencji poświęcony zostanie zagadnieniom popularnonaukowym z licznymi odniesieniami do kultury Słowian. Głównym prelegentem w tym dniu będzie Czesław Białczyński.

Kolejnym segmentem piątej edycji projektu będą pasma filmowe związane z myślą przewodnią projektu „Apokryfy Słowiańskie”. Zobaczmy m.in. „Starą baśń. Kiedy słońce było bogiem” z 2004 r. w reżyserii Jerzego Hoffmana. Ten film będzie można obejrzeć 27.11, 03.12 oraz 09.12 w Kinie Kijów.Centrum. Wszystkie seanse odbędą się o godz. 18.00.

Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli Prezydent Miasta Krakowa, Marszałek Województwa Małopolskiego oraz Konsul Generalny Niemiec w Krakowie.

Całość ma charakter otwarty, a więc zapraszamy serdecznie wszystkich zainteresowanych!

Wzór na stół

Centrum Kultury „Dworek Białoprądnicki” oraz trzy jego filie zapraszają od 17 listopada na cykl bezpłatnych wykładów i warsztatów realizowanych w ramach miejskiego projektu „Sztuka do rzeczy” – design w Krakowie.

Agnieszka Matusiak

Spotkania rozpoczną się warsztatami „Usiądź z Wyspiańskim” stanowiącymi nawiązanie do prac mistrza, poprzedzone zaś zostaną krótkim wykładem na temat jego twórczości.

Z kolei mieszkańcy Górki Narodowej będą mogli w dworkowej filii – Klubie Kultury „Wena” – m.in. zapoznać się z techniką

tworzenia mozaik ceramicznych, a następnie stworzą własne prace według wcześniej przygotowanych projektów. Uczestnicy zajęć w klubach kultury „Mydlniki” i „Paleta” nauczą się nietuzinkowo dekorować stół na różne okazje oraz wykonają ceramiczne ozdoby. Ponadto będzie okazja posłuchać wykładów przedstawicieli różnych dyscyplin, m.in. antropologii, psychologii i historii sztuki, którzy opowiedzą o tym, po

co nam stół, a także kiedy i jak się tworzy smak, w jaki sposób dbać o dobrą atmosferę w domu czy jak organizować społeczne projekty wokół stołu.

Całość zostanie zwieńczona 2 grudnia Żywą Wystawą, czyli wspólną ucztą i koncertem zespołu Karbido. W dopołudniowej części odbędą się rodzinne warsztaty prowadzone przez artystę i projektanta Bogdana Kosaka, podczas których talerz stanie się narzędziem komunikacji – talerzem dla sąsiada, wspólnotą stołu i historii, jaka została zapisana w jego zdobieniach. Całość zakończy imponujący, szalony i dowcipny projekt „Stolik” zespołu Karbido – spektakl audio grany na elektroakustycznym stole, skonstruowanym według projektu grupy.

Informacje i zapisy: zapisy@dworek.eu, wena@dworek.eu, mydlniki@dworek.eu, paleta@dworek.eu lub telefonicznie: 533 356 094. Liczba miejsc ograniczona.

Pięć lat z tytułem Miasta Literatury UNESCO

Pięć lat temu, 21 października 2013 r., Kraków został włączony do międzynarodowej Sieci Miast Kreatywnych UNESCO i uzyskał tytuł Miasta Literatury. Miasto Szymborskiej, Miłosa, Lema, Conrada i Wyspiańskiego było siódmym miejscem na świecie (po Edynburgu, Dublinie, Iowa City, Norwich, Reykjavíku i Melbourne), które otrzymało ten zaszczytny tytuł. Zgodnie z założeniami wniosku o przyjęcie do sieci w ostatnich latach w Krakowie powstały podstawy kompleksowego programu promocji czytelnictwa i edukacji literackiej, systemy wsparcia środowisk twórczych i lokalnego rynku książki.

Krzysztof Żwirski

Wielowiekowe tradycje drukarstwa i bezcenne rękopisy, jeden z najstarszych w Europie uniwersytetów, wybitne postaci światowej literatury i sława miejsca, które symbolizuje zarówno ciągłość polskiej kultury, jak i fascynujące dzieje różnorodnego dziedzictwa Europy Środkowej – argumenty, jakie skłoniły delegatów konferencji UNESCO w Pekinie do ogłoszenia 21 października 2013 r. Krakowa pierwszym słowiańskim i drugim nieanglojęzycznym Miastem Literatury na świecie – były bezdyskusyjne. Poparcie dla wieloletnich starań Krakowa o ten tytuł wyraziły wcześniej takie sławy światowej literatury jak Roberto Calasso, Mario Vargas Llosa, Amos Oz, Herta Müller, Orhan Pamuk, Zadie Smith czy Gary Snyder, a także sama Wisława Szymborska i przedstawiciele różnorodnych środowisk twórczych.

Festiwale, nagrody, przystań twórcza

O szczególnej tożsamości Krakowa decyduje także jego żywe i wielobarwne współczesne życie literackie, na które składają się zarówno rozpoznawalne w świecie festiwale takie jak Festiwal Conrada, Festiwal Miłosa, jak i szereg oddolnie zrodzonych festiwali gatunkowych, m.in. Festiwal Literatury dla Dzieci, Festiwal Non-Fiction, Krakowski Festiwal Komiksu oraz wiele innych cennych inicjatyw. W dzisiejszym Krakowie znajdziemy reprezentację twórców niemal każdego gatunku literackiego. Tu przyznawane są liczne wyróżnienia – poetycka Nagroda im. Wisławy Szymborskiej, Nagroda Conrada za prozatorski debiut roku, Nagroda im. Kazimierza Wyki dla krytyków literackich, Nagroda im. Jana Długosza za współczesną humanistykę, teatralna Nagroda im.

Stanisława Wyspiańskiego czy Nagroda im. Stanisława Vincenza wręczana twórcom promującym kulturę Europy Środkowej. Tu przystań twórczą znajdują prześladowani w swoich krajach autorzy i autorki przebywający na stypendiach programu ICORN (Międzynarodowa Sieć Miast Schronienia), a także rezydenci literaccy z partnerskich Miast Literatury UNESCO.

Centrum życia literackiego – Centrum Literatury i Języka

Co roku Kraków obchodzi ważne literackie jubileusze i rocznice jak choćby urodziny Stanisława Lema. Miasto zaprasza także na Noc Poezji i organizuje popularne pasma literackie na festiwalach muzycznych, np. podczas Festiwalu Kultury Żydowskiej czy Festiwalu Sacrum Profanum. W Krakowie odbywają się też bijące rekordy popularności Międzynarodowe Targi Książki. Tutaj wreszcie powstało pierwsze w Polsce centrum poświęcone

literaturze i językowi – Centrum Literatury i Języka „Planeta Lem”, które będzie naturalnym przedłużeniem działań realizowanych przez Krakowskie Biuro Festiwalowe w ścisłej współpracy z licznymi partnerami zewnętrznymi. Tytuł Miasta Literatury UNESCO jest dobrem wspólnym wszystkich krakowian i środowisk, które uczestniczyły i uczestniczą w tworzeniu powiązanego z nim programu.

W Krakowie literatura jest dla wszystkich

Priorytetowe miejsce w strategii Krakowa Miasta Literatury UNESCO zajmuje edukacja literacka. Integracja krakowskich bibliotek – jeden z kluczowych celów programu – stała się faktem, a filie połączonej w jedną instytucję miejskiej biblioteki rozwijają swoją ofertę; powstają też nowe placówki i bezustannie poszerzana jest ich oferta. Dzięki owocnej współpracy z partnerami tylko w tym roku zainaugurowano m.in. strategiczny projekt Biblioteka Przedszkolaka, który objął wszystkie samorządowe przedszkola w Krakowie i wypełnił istotną lukę w propagowaniu praktyk czytelniczych wśród najmłodszych. W ramach akcji Szkoła Czytania uczniowie krakowskich szkół średnich zostali zaangażowani we wciągające rozmowy na temat literatury, a zajęcia z wykorzystaniem wybranych lektur regularnie goszczą w domach pomocy społecznej, ośrodkach specjalistycznej opieki, zakładach karnych i innych miejscach, w których dostęp do kultury jest utrudniony.

Zależy nam w sposób szczególny na młodych odbiorcach, dla których nowe technologie to podstawowa forma ewentualnego kontaktu z literaturą – podczas listopadowej edycji akcji Czytaj PL! po raz kolejny czytelnikom zostały w całości udostępnione bestsellery wydawnicze w wersji elektronicznej ▶

21 października 2013 r. Kraków został włączony do międzynarodowej Sieci Miast Kreatywnych UNESCO i uzyskał tytuł Miasta Literatury

Zeskanuj, pobierz, Czytaj PL!

Akcja Czytaj PL opiera się na prostych zasadach. W tym roku na 7 tys. nośników umieszczono kody QR dające dostęp do 12 bestsellerów, z których wiele to nowości z 2018 r. Wystarczy zeskanować kod, aby do końca listopada cieszyć się darmowymi e-bookami i audiobookami.

Wśród tytułów biorących udział w akcji znalazły się: „Opowiadania bizarne” Olgi Tokarczuk, „Komeda. Osobiste życie jazzu” Magdaleny Grzebałkowskiej, „Wszechświat w twojej dłoni” Christophe’a Galfarda, „Córki Wawelu” Anny Brzezińskiej, „Cienie” Wojciecha Chmielarza, „Okruch” Anny Ficner-Ogonowskiej, „Hashtag” Remigiusza Mroza, „Polowanie na Escobara” Marka Bowdena, „Zemsta i przebaczenie” Joanny Jax, „Dlaczego nie rozmawiam już z białymi o kolorze skóry” Reni Eddo-Lodge, „Potęgą irracjonalności” Ariely Dan oraz „Zwiadowcy. Księga 1. Ruiny Gorlanu” Johna Flanagana.

Tak jak w ubiegłym roku kampanię Czytaj PL uzupełnia akcja „Upoluj swoją książkę”, dzięki której uczniowie mogą wypożyczyć książkę podczas pięciominutowej przerwy na korytarzu szkolnym – wystarczą do tego smartfon i aplikacja. Do tegorocznej edycji zostało przyjętych blisko 1000 szkół średnich, które otrzymają plakaty dające dostęp do darmowych e-booków i audiobooków.

Akcja Czytaj PL już po raz szósty organizowana jest przez Miasto Kraków, Krakowskie Biuro Festiwalowe – operatora programu Kraków Miasto Literatury UNESCO – oraz platformę Woblink.com. Partnerem strategicznym jest Instytut Książki.

Czytaj PL trwa od 2 do 30 listopada. Aby skorzystać z darmowych wypożyczalni e-booków i audiobooków, należy pobrać aplikację Woblink ze sklepu App Store lub Google Play i przejść do zakładki Czytaj PL. Wystarczy zeskanować kod QR umieszczony m.in. na każdym plakacie, aby otrzymać dostęp do darmowych e-booków. Lokalizator darmowych wypożyczalni e-booków można znaleźć na stronie www.czytajPL.pl. (EK)

(czyt. obok). W mieście festiwalu literatury eksperymentalnej ha!wargarda i wielu ciekawych zjawisk w dziedzinie literatury cyfrowej wspólnie z partnerami rozwijamy nowe formy funkcjonowania literatury, np. poprzez cyfrowy projekt Kody Miasta, w ramach którego liczni krakowscy pisarze i pisarki upamiętniani są w przestrzeni miejskiej poprzez tabliczki z kodami QR odsyłającymi do materiałów archiwalnych.

Wsparcie na każdym etapie

Promując literaturę i czytelnictwo, nigdy nie zapominamy o tych, dzięki którym powstają i trafiają do naszych rąk dobre książki. Strategiczną częścią programu Kraków Miasto Literatury UNESCO są od lat działania na rzecz lokalnego środowiska wydawniczego i księgarskiego, a także program wspierania debiutów. Od 2015 r. Nagrodę Conrada otrzymują nowe głosy w polskiej literaturze. Umiejętności pisarskie można rozwijać w ramach Kursów Kreatywnego Pisania Miasta Literatury UNESCO, na które składają się coroczne szkolenia pisarskie, weekendowe warsztaty i cykl otwartych spotkań poświęconych tajemnikom sztuki pisarskiej. Kraków obejmuje patronatem książki pisarzy i pisarek związanych z miastem i wspólnie z partnerami angażuje się w publikacje premierowych tomików w ramach Festiwalu Miłosza. Na wsparcie mogą liczyć niezależni wydawcy, np. w ramach współpracy podczas Międzynarodowych Targów Książki, a także niezależne księgarnie i antykwariaty, które – jako bardzo ważne centra życia kulturalnego – współtworzą program Festiwalu Conrada, mają zapewnione wsparcie w organizacji kameralnych wydarzeń i spotkań (więcej niż 200 rocznie), a także otrzymują ulgi czynszowe w lokalach miejskich. Już w listopadzie ponad 30 kameralnych

krakowskich księgarni i antykwariatów weźmie udział w drugiej edycji plebiscytu „Wybieramy księgarnię roku”, starając się o Znaki Jakości przyznane przez czytelników.

Międzynarodowe uznanie

W ciągu pięciu lat z tytułem Miasta Literatury UNESCO dzięki współpracy z licznymi partnerami wcielono w życie większość złożonych w aplikacji postulatów. Dokonano integracji bibliotek miejskich, ruszyły prace nad powstaniem nowoczesnego centrum literackiego w Składzie Solnym, które w przyszłości stanie się literacką wizytówką Krakowa. Koncepcja Krakowa jako Miasta Literatury została wskazana jako jedna z najbardziej rozpoznawalnych marek miasta w badaniach firmy Agrotec przeprowadzonych w 2015 r. Ponad połowa respondentów z Krakowa i co trzeci mieszkaniec Polski wiedzieli o tytule Miasta Literatury UNESCO dla Krakowa oraz powiązanim z nim programie. Strategia realizowana pod Wawelem została uznana za wzorcowy przykład wdrożenia agendy UNESCO dla Miast Kreatywnych podczas Kongresu w Krakowie i Katowicach w czerwcu br., a także podczas wcześniejszych spotkań sieci i w ramach prac Komitetu Sterującego Miast Literatury, któremu w latach 2014–2018 przewodniczył Kraków. Jako szczególnie inspirujące oceniono działania z wykorzystaniem nowych technologii oraz programy wsparcia lokalnego rynku książki. Miasto regularnie promuje się jako dynamiczne centrum literatury podczas licznych międzynarodowych targów książki, konferencji i spotkań branżowych.

Więcej informacji o przedsięwzięciach realizowanych w ramach programu Kraków Miasto Literatury UNESCO można znaleźć na stronie: www.miastoliteratury.pl.

Ok. 68 tys. odwiedzających, 781 autorów, 1000 godzin programu towarzyszącego, 615 wystawców z 20 krajów – to liczby tegorocznych Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie

100 dębów na 100 lat niepodległości Polski

Uroczystości, konferencje, odświeżenie pamiątkowych tablic, odczyty. Krakowskie obchody 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę i wyzwolenia miasta spod władzy zaborczej były szczególnie bogate. Na kilka dni przed oficjalnymi uroczystościami odbyło się rocznicowe wydarzenie, którego efekty mają szansę pozostać z krakowianami co najmniej przez kolejne 100 lat.

fot. Paweł Budzowski

Dęby zostały posadzone tak, by tworzyły zarys Polski, przez której środek przepływa Wisła

Nina Lenartowicz-Sokołowska

Ob było się bez galowych strojów i toa-
stów. Niezbędne natomiast okazały się łopaty i robocze rękawice. Wypo-
sażeni w nie krakowianie zebrali się w sobot-
nie przedpołudnie 27 października na tere-
nie zielonym przy ul. Zaporębie na granicy
Branic i Przylasku Rusieckiego, aby własno-
ręcznie posadzić 100 szlachetnych rocznico-
wych dębów. Drzewa ułożyły się w zarys Pol-
ski, przez której środek przepływa stworzona
z drewnianych zrębków Wisła.

Ta zielona, z każdym rokiem coraz okazał-
sza Polska będzie przypominała okolicznym
mieszkańcom o rocznicowych wydarzeniach,
podkreślając jednocześnie szczególny, międ-
zynarodowy wymiar niepodległości. Część
sadzonych drzewek zadedykowano bowiem
miastom z całego świata, z którymi Kraków
formalnie nawiązał współpracę. – Niepod-
ległość nie przydarzyła nam się z dnia na
dzień. Przeciwnie, była wynikiem długolet-
nich wysiłków i starań, wśród których nie bez
znaczenia były te prowadzone na międzyna-
rodowej arenie dyplomatycznej – podkreślał
uczestniczący w akcji prezydent Krakowa Ja-
cek Majchrowski.

Do dziś nasz kraj, jak i sam i Kraków, mają
sprawdzonych partnerów w różnych zakątkach
globu. Umowy o współpracy czy listy intencyjne
łączą nas nawet z tak odległymi miastami jak
Quito w Ekwadorze czy Nankin w Chinach. Aby
jeszcze wyraźniej podkreślić międzynarodowy
aspekt polskiej niepodległości, do wspólnego

sadzenia zaproszono również przedstawiciele
krakowskiego korpusu konsularnego. Liczne
grono konsulów chętnie włączyło się do pracy,
sadząc 34 drzewka oznaczone nazwami za-
przyjaźnionych miast Krakowa. Prezydent
Majchrowski zasadził dąb dla jednego z naj-
bardziej sprawdzonych partnerów Krakowa:
niemieckiej Norymbergi. Cztery dziesięciole-
cia wypełnione wspólnymi projektami będą
motywem przewodnim serii jubileuszowych
wydarzeń, które zorganizowane zostaną już
w przyszłym roku. Te artystyczne koncentro-
wać się będą oczywiście wokół domów Kra-
kowskiego w Norymberdze i Norymberskiego
w Krakowie – instytucji, które powstały właśnie
jako wynik partnerstwa miast i przez lata już
na dobre wpisały się w ich kulturalne pejzaże.

Do akcji sadzenia niepodległościowych
dębów włączyli się również uczniowie kra-
kowskich szkół, którzy podkreślali, jak ważne
jest dla nich to, że rocznicowe drzewka będą
również oczyszczają okoliczne tereny z za-
nieczyszczeń, a wkrótce utworzą przyjemny
teren spacerowy. Niektóre rodziny reprezen-
towało kilka pokoleń – od maluchów, które,
jak mogły, włączyły się w sadzenie, po senio-
rów, którzy przy okazji wspominali opowieści
swoich dziadków i pradziadków uczestniczą-
cych w usypywaniu kopca Piłsudskiego!

Po pracy przyszedł czas na odpoczynek.
Zarząd Zieleni Miejskiej, który fachowo czu-
wał nad całym przedsięwzięciem, zaprosił
uczestników na ognisko i wspólne pieczenie
kietbasek. ZSM zadba również o to, by nie-
podległościowe dęby zdrowo rosły i przez
wiele lat przypominały krakowianom o pol-
skiej niepodległości, rocznicowych wyda-
rzeniach i własnym wysiłku, dzięki któremu
Kraków stał się jeszcze bardziej zielony. ■

fot. Bogusław Świerczowski

Krakowianie sadzą drzewa w Przylasku Rusieckim

Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

25 października

- Wręczenie Gminie Miejskiej Kraków tytułu Lider Transportu Publicznego
- Otwarcie 22. Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie, Międzynarodowe Centrum Targowo-Kongresowe EXPO Kraków, ul. Galicyjska
- Otwarcie odnowionego Klubu Seniora w dzielnicy VI – filii Miejskiego Dziennego Domu Pomocy Społecznej nr 3, ul. Zapolskiej

26 października

- Gala jubileuszowa z okazji 70-lecia Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących im. Włodzimierza Dolańskiego przy ul. Tynieckiej, Centrum Kongresowe ICE Kraków, ul. Konopnickiej
- Koncert dla Seniorów, Mała Hala TAURON Areny Kraków, ul. Lema
- Koncert Zespołu Pieśni i Tańca Uniwersytetu Jagiellońskiego „Słowianki”, Nowohuckie Centrum Kultury, al. Jana Pawła

27 października

- 22. Zjazd Zwyczajny ZHP Chorągwi Krakowskiej, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Rynek Główny
- Wspólne sadzenie 100 dębów na 100 lat niepodległej Polski oraz 100-lecie wyzwolenia Krakowa (z udziałem korpusu konsularnego), teren zielony przy ul. Zaporębie w Nowej Hucie
- Jubileusz 110-lecia Automobilklubu Krakowskiego, Sala Obrad RMK

29 października

- Odświeżenie tablicy upamiętniającej powołanie w Krakowie Polskiej Komisji Likwidacyjnej, dziedziniec pałacu Wielopolskich, pl. Wszystkich Świętych
- Otwarcie konferencji popularnonaukowej „Krakowscy ojcowie polskiej niepodległości”, Sala Obrad RMK
- Wizyta w wyremontowanym posterunku policji, Rynek Główny
- Otwarcie Klubu Kultury „Mydlniki”, ul. Balicka

30 października

- Nadanie nazwy skwerowi imienia profesora Władysława Bartoszewskiego, skwer u zbiegu ulic Asnyka i Łobzowskiej
- Konferencja podsumowująca sezon kolarski 2018 WLKS Krakus Swoszowice z udziałem Rafała Majki, Zarząd Infrastruktury Sportowej, ul. Sławka

31 października

- Otwarcie Krakowskiego Centrum Informacji i Wsparcia dla Opiekunów Osób Niezależnych, os. Szkolne
- Podpisanie aktu erekcyjnego i wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę basenu przy ul. Eisenberga
- Uroczystości 100. rocznicy wyzwolenia Krakowa spod władzy zaborczej, złożenie kwiatów pod tablicą pamiątkową, Rynek Główny, wieża Ratuszowa
- Główne uroczystości 100. rocznicy wyzwolenia Krakowa spod władzy zaborczej – „Wolność przyszła z Podgórze”, pl. Niepodległości oraz Rynek Podgórski

1 listopada

- Koncert „Memento Vitae”, cmentarz Rakowicki

2 listopada

- Przekazanie sprzętu dla OSP Przylasek Rusiecki zakupionego w ramach budżetu obywatelskiego, ul. Rzepakowa
- Podpisanie porozumienia pomiędzy Gminą Miejską Kraków a Okręgową Izbą Radców Prawnych i Okręgową Radą Adwokacką w sprawie zapewnienia nieodpłatnej pomocy prawnej w Krakowie w 2019 r.

5 listopada

- Briefing prasowy dotyczący wyników wyborów samorządowych w Krakowie

foto: Bogusław Świerkowski

Infolinia doradcy medycznego już działa

Od 16 października pod numerem telefonu 12 446-54-65 starsi i niesamodzielni mieszkańcy Krakowa mogą korzystać z infolinii doradcy medycznego. Infolinia jest czynna codziennie od godz. 8.00 do 20.00.

Agnieszka Mysińska

Czy mój problem wymaga pilnej interwencji medycznej? Czy powinienem zgłosić się do lekarza? Dokąd dokładnie się udać? Czy muszę zrobić to jeszcze dziś? A może mogę poradzić sobie samodzielnie? Co powinienem zrobić? Doradca medyczny odpowiada na takie właśnie pytania. Z jego pomocy może skorzystać każda osoba powyżej 60. roku życia, ale także młodszy mieszkańcy Krakowa, którzy ze względu na swój stan zdrowia lub niepełnosprawność potrzebują wsparcia.

Pod numerem telefonu 12 446-54-65 dyżurują doradcy – pielęgniarki i ratownicy medyczni nadzorowani przez zespół lekarzy specjalistów. Doradca medyczny wskaże optymalne rozwiązanie – m.in. konieczność uzyskania natychmiastowej pomocy czy zgłoszenia się do lekarza w ciągu najbliższych trzech godzin (wskaże też, jakiego rodzaju placówka będzie właściwa) lub umówienie wizyty w terminie bardziej odległym.

Infolinia prowadzona jest przez wydawnictwo Medycyna Praktyczna, które na mocy porozumienia zawartego z Biurem ds. Ochrony Zdrowia UMK do końca roku w ramach pilotażu usługę świadczy nieodpłatnie.

„Jedenastka” ma ponad 65 lat

Nowohuckie XI Liceum Ogólnokształcące ma ponad 65 lat! W październiku 2018 r. szkoła świętowała swój jubileusz. I chociaż jest najstarszą tego typu placówką w Nowej Hucie, może się także pochwalić wieloma całkiem współczesnymi osiągnięciami.

Małgorzata Stuch

Chciałabym, aby szkoła była miejscem, w którym wszyscy czują się dobrze. Jeżeli w szkole panuje przyjazna atmosfera, to nauczyciele dobrze pracują i są skuteczni, a uczniowie odnoszą sukcesy – mówi Danuta Bigaj, dyrektor szkoły.

Trochę historii

Początki „Jedenastki” sięgają 20 czerwca 1953 r., kiedy ówczesny minister edukacji narodowej powołał pierwsze liceum w dopiero budującej się Nowej Hucie. Szkoła przez kilka lat nie miała numeru (nazywana była „Liceum w Nowej Hucie”) i dopiero w 1961 r. otrzymała jedenastkę, którą oznaczana jest do dziś. W 1965 r. po plebiscywie ogłoszonym wśród młodzieży patronką placówki została Maria Dąbrowska. W latach 70. XI LO połączyło się z III Liceum dla Pracujących w Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 i dopiero w 2017 r. szkoła ponownie wróciła do nazwy XI Liceum Ogólnokształcące.

Warto dodać, że szkoła nie od razu ulokowała się na os. Teatralnym. Placówka zmieniała swój adres kilkakrotnie. Jej pierwsza siedziba mieściła się na ówczesnym osiedlu C-2 (dzisiejsze os. Krakowiaków), potem w budynku Szkoły Przystosowania Zawodowego w Osiedlu A-Zachód (dzisiejsze os. Hutnicze). Na os. Teatralne szkoła przeniosła się we wrześniu 1954 r. Czekano ją jeszcze wiele remontów i budowa nowej sali gimnastycznej. Pierwsi absolwenci z sentymentem wspominają po latach „siermiężne i błotniste nowohuckie czasy, tak nierzezywiste dla dzieci i wnuków”.

„Jedenastka” dziś

Dzisiejsza szkoła to jasnoszary budynek, charakterystyczny dla zabytkowej, nowohuckiej architektury z początków lat 50. Tablice na ścianie informują o trwających aktualnie trzech międzynarodowych projektach Erasmus+ i przyznanej tytule Szkoła eTwinning 2018/2019 (projekcie realizowanym w placówce od 10 lat). Dzięki dofinansowaniu

w ramach projektu Erasmus+ wraz z Niemcami, Estonią, Hiszpanią i Włochami ucząca się w „jedenastce” młodzież tworzy wspólnie uczniowskie czasopismo. W ramach projektu wychowankowie biorą udział w warsztatach dziennikarskich, lekcjach muzealnych itp. Podczas spotkań projektowych poznają kulturę oraz historię kraju goszczącego, mają szansę na zweryfikowanie swojej znajomości języka angielskiego w realnych sytuacjach oraz na odkrycie czym, i czy w ogóle, różnią się od swoich rówieśników.

W 19 oddziałach uczy się ponad 550 uczniów. W ofercie szkoły są profile „standardowe”: biologiczno-chemiczny, matematyczno-informatyczny i humanistyczny, ale dużym powodzeniem cieszą się: pedagogiczny, turystyczno-językowy i menedżersko-prawny. Uczniowie wybierają te profile klas, które pozwalają im rozwijać pasje i przygotować się do studiów. Ciekawe są też propozycje zajęć pozalekcyjnych. Zainteresowani licealiści uczestniczą w projektach językowych, medialnych (Słowo w Słowo, Szkoła w radiu), historycznych, informatycznych i promujących zdrowy styl życia, w obozach inte-

gracyjnych i naukowych. Młodzież z XI LO już drugi rok z rzędu wygrała bezpłatny wyjazd na wakacyjny obóz edukacyjny w konkursie Cyfrowobezpieczeni.pl. „Jedenastka” jest jedyną szkołą w Krakowie, której przedstawiciele wyjeżdżają do Holandii na konferencję IMUNA – obrady młodzieżowego ONZ. Od lat trwa współpraca z sąsiadującym ze szkołą Teatrem Ludowym. Aktor Jarosław Szewc (absolwent XI LO!) prowadzi warsztaty dla uczniów – młodych adeptów aktorstwa.

Jubileusz 65-lecia XI LO

Swoje 65-lecie szkoła obchodziła 15 października 2018 r. Uroczystość rozpoczęła msza koncelebrowana przez ks. infułata Dariusza Rasia – absolwenta XI LO, a część oficjalna jubileuszu odbyła się w Teatrze Ludowym. Rozpoczął ją polonez w wykonaniu uczniów XI LO i prezentacja o historii szkoły. Po wstępie przedstawiciele uczniów odebrali nowy sztandar, ufundowany przez Radę Rodziców i nauczycieli. Jubileusz połączone zostały z obchodami stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości, Świętem Edukacji Narodowej oraz ślubowaniem uczniów klas pierwszych – co podkreślali prowadzący galę nauczyciele Katarzyna Gibek i Jan Walas.

Słowem kluczem dla części artystycznej była „wolność”. Wystawiono fragmenty „Nocy i dni” patronki szkoły oraz „Wesela” Stanisława Wyspiańskiego. Młodzież recytowała wiersze skamandrytów i śpiewała piosenki. Pojęciami zilustrowanymi w programie artystycznym były słowa: radość, marzenia, miłość i ojczyzna. – Występ uczniów czytelnie łączył tradycję z nowoczesnością, a to wartości, które od wielu lat patronują „Jedenastce” – podsumowała dyrektor Bigaj.

Swoją jubileusz XI LO świętowało m.in. w Teatrze Ludowym

Kraków przyszłości

Jak będzie wyglądał Kraków w 2030 r.? Koncepcję jego rozwoju – wypracowaną na podstawie konsultacji z wieloma grupami i środowiskami ekspertów, ale przede wszystkim z mieszkańcami – władze Krakowa przyjęły w tym roku. „Strategia rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” nie tylko zdefiniowała najważniejsze wyzwania na przyszłość, ale także stworzyła śmiałą wizję miasta obecnych i przyszłych pokoleń.

fot. archiwum UMK

Jak nasze miasto będzie wyglądało w 2030 r.?

Joanna Korta

Miasto zleciło przygotowanie studium wykonalności metra. Dokument będzie gotowy w przyszłym roku i odpowie na pytania dotyczące aspektów technicznych inwestycji, przebiegu linii oraz kosztów budowy i utrzymania. Nadal będzie rozbudowywany Krakowski Szybki Tramwaj – powstaje linia Krowodrza Górka – Górka Narodowa, w fazie projektowania jest połączenie ul. Meissnera z pętlą na os. Miśtrzejowice.

Prioritytem jest też dobudowanie brakujących fragmentów III obwodnicy Krakowa, w tym tras: Łagiewnickiej (w trakcie), Pychowickiej i Zwierzynieckiej. Miasto będzie także inwestować w kolejne kilometry ścieżek rowerowych i parkingi „P&R”. W ramach Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej powstaną następne przystanki – w Bronowicach, Swoszowicach, Opatkowicach, na Prądniku Czerwonym oraz na os. Piastów i Złocieniu.

Gospodarka i potencjał naukowy

Budowa innowacyjnej i silnej gospodarki opartej na wiedzy to cel Krakowa na najbliższe lata. Służyć temu ma m.in. strategiczny projekt „Kraków – Nowa Huta Przyszłości”, który ożywi wschodnią część miasta. Pro-

jekt zakłada rewitalizację i zagospodarowanie 5,5 tys. ha terenów poprzemysłowych, co podniesie atrakcyjność dzielnicy zarówno dla mieszkańców, jak i inwestorów.

Kultura i dziedzictwo kulturowe

Kraków to miasto kreatywnych i twórczych ludzi, pełnych pasji, ambitnych. Miasto chce im zapewnić szeroki dostęp do wydarzeń kulturalnych, miejsc spotkań i dyskusji. Rozwijane będą znane i lubiane przedsięwzięcia: krakowskie festiwale, krakowskie Noce czy Wianki – Święto Muzyki. Trwają remont zabytkowego zajazdu przy ul. Krakowskiej, przeznaczanego na potrzeby Biblioteki Kraków, oraz modernizacja pałacu Krzysztofory. Właśnie rozpoczęła się przebudowa kinoteatru Wrzos – przyszłej siedziby Teatru KTO, a za rok okaże się, jakie pomysły mają architekci na Skład Solny, w którym znajdzie się Centrum Literatury i Języka „Planeta Lem”.

Jakość życia

Ambicją Miasta jest zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa, komfortu i wysokiej jakości życia. Powstają kolejne obszary przestrzeni publicznej, np. otwarty w tym roku park Zabłocie „Stacja Wisła”. Coraz bliżej jest do utworzenia parku Zakrzówek i rewitalizacji bulwarów wiślanych, w ramach projek-

tu „Wisła łączy” W mieście będzie więcej zieleni, dzięki przygotowywanym miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego, np. dla dzielnicy Wesola, na terenie której obecnie znajduje się Szpital Uniwersytecki. Ochronie środowiska służą też: dofinansowanie kosztów zmiany systemu ogrzewania, rozbudowa sieci ciepłowniczej i w pełni ekologiczna komunikacja autobusowa. Miasto nadal będzie inwestować w obiekty sportowe (wybudowano już halę 100-lecia Cracovii, sale i boiska szkolne, siłownie zewnętrzne) oraz rozwijać sieć Centrów Aktywności Seniorów i Klubów Rodziców.

Kapitał społeczny

Centrum Obywatelskie i Budżet Obywatelski sprawdziły się doskonale, dlatego nadal za ich pośrednictwem krakowianie i organizacje pozarządowe będą wpływać na politykę miasta. Kontynuowane i rozwijane będą także programy: Karta Krakowska, Krakowska Karta Rodzinna 3+ oraz Krakowska Karta Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem.

Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Miasto będzie rozbudowywać sieć miejskiego monitoringu. 100 tys. zgłoszeń interwencyjnych rocznie dowodzi, że Straż Miejska jest – i będzie nadal – niezbędna do utrzymania porządku publicznego. Natomiast rosnąca popularność rowerów przyczynia się do rozbudowy ścieżek rowerowych i tam, gdzie będzie to możliwe, np. na bulwarach wiślanych, nastąpi rozdzielenie ruchu cyklistów i pieszych. Kraków w dalszym ciągu będzie też podejmował działania mające na celu zmniejszenie zagrożenia powodzią.

Kraków dziś

Na koniec 2017 r. w Krakowie działało 138 515 podmiotów gospodarczych, a także 4965 spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Kraków to największy ośrodek usług dla biznesu w Polsce, drugi w Europie i ósmy na świecie. W 170 centrach nowoczesnych usług pracuje ok. 70 tys. osób, czyli niemal 25 proc. wszystkich zatrudnionych w tym sektorze w Polsce. Czwarty raz z rzędu Kraków został uznany za najlepszy w Europie cel podróży typu city break i nagrodzony prestiżową nagrodą turystyczną „Zoover – The Best European City Trip 2017”.

Zależy nam na każdym człowieku

Dzień Pracownika Socjalnego to święto nie tylko pracowników socjalnych, ale wszystkich pracowników służb społecznych. Dzień 21 listopada upamiętnia spotkanie w Charzykowach w 1989 r., podczas którego Jacek Kuroń, Joanna Staręga-Piasek i inni wyznaczyli nowy kierunek działań w pomocy społecznej.

foto: archiwum prywatne

Od trzech lat Dzień Pracownika Socjalnego, który przypada na 21 listopada, obchodzę z pracownikami nowohuckich domów pomocy społecznej. W Domu na os. Szkolnym, w którym mieszka 50 pań chorujących psychicznie, w Domu na os. Sportowym, gdzie mieszka 45 pań i panów somatycznie chorych, i w Domu na os. Hutniczym, w którym mieszka 45 osób dorosłych, niepełnosprawnych intelektualnie.

Jest jeszcze mieszkanie chronione na os. Sportowym dla pięciorga niepełnosprawnych seniorów. Każdy z Domów ma swoją specyfikę, swój rytm i zwyczaje. I w każdym Domu pracuje zespół wspianiałych ludzi – opiekunowie, terapeuci, pokojowe, pracownicy socjalni, pielęgniarki. Codziennie obserwuję ich pracę, codziennie widzę zaangażowanie, obowiązkowość, przejęcie i troskę.

Trzeba lubić ludzi

Pracować w Domu Pomocy Społecznej nie jest łatwo – z tą pracą wiąże się odpowiedzialność za czyjeś zdrowie, a nawet życie, przez 24 godziny na dobę, 365 dni w roku. A w codzienności Domu mieści się wszystko – od osobistego dramatu człowieka, po temat tak prozaiczny i jednocześnie trudny jak fizjologia. Z jednej strony więc trzeba mieć nadzwyczajną wrażliwość i wyczuć, a z drugiej – umieć zachować tzw. grubą skórę. Jeśli się pracuje w Domu Pomocy Społecznej, przede wszystkim trzeba lubić ludzi. Pomagają poczucie humoru i anielska cierpliwość – inaczej trudno byłoby przejść ponad trudną przeszłością podopiecznego, brakiem podstawowych nawyków, zrozumiałą negacją rzeczywistości.

Codziennie widzę, jak nasi mieszkańcy się zmieniają: z początkowej niepewności, braku akceptacji miejsca i nowych zwyczajów oraz otoczenia i wymagań rodzi się w nich wiara w to, że nam tutaj, w Domu, bardzo zależy na każdym pensjonariuszu. Po jakimś czasie widzę wzruszającą, wzajemną troskę wśród naszych domowników, a w końcu jestem świadkiem momentu, gdy Dom Pomocy Społecznej staje się po prostu domem. Poczucie bezpieczeństwa budowane jest codziennie, przez rytmiczność i stałość posiłków czy podawania leków, czynności pielęgnacyjne, zajmowanie myśli i rąk w wolnych chwilach. Nasze domowe rytuały – obchodzenie urodzin, imienin, świąt, ale też (niech to będzie przykładem inwencji pracowników

Domu) Dzień Czystych Rąk, Dzień Kundelka, Dzień Kawy itd. To ubarwia naszą codzienność i zawsze staje się pretekstem do spotkań, przygotowań, rozmów. Jednak tak jak w każdym domu najważniejsza jest codzienność – i codzienne obowiązki, gesty, uśmiech, i codzienna dbałość o mieszkańca. Na tę codzienność patrzę z największą satysfakcją, bo wtedy najbardziej czuję, że patrzymy i widzimy tak samo.

Wszyscy są ważni

Wszyscy pracownicy Domu są ważni – pracownicy administracji, kierowca, konserwatorzy, sprzątający – każdy reaguje na potrzebę pomocy, na zły humor mieszkańca, agresję (z tym też spotykamy się w Domach). Dzięki temu udało się rozwiązać niejedyn problem.

W tym zawodzie raczej nie mówi się o awansie zawodowym czy sukcesie, którego miarą jest drabina kolejnych stanowisk. Tutaj, w Domu Pomocy Społecznej, miarą sukcesu jest człowiek – ten, dla którego pracujemy. To, że zamiast chodzić po korytarzu, zacznie wychodzić na spacer. Że będzie regularnie zażywać leki. Że przyzwyczai się do codziennego mycia. Że wstanie z łóżka. Że się pojedna z kimś bliskim. Że zacznie chodzić po schodach. Że zacznie śpiewać albo się uśmiechać. Proszę mi uwierzyć – widziałam w tej pracy niejedyn cud.

Oddani swojej pracy

Każdego z nas może dotknąć trudna sytuacja, w której konieczne będzie podjęcie decyzji o zamieszkaniu naszej bliskiej osoby w Domu Pomocy Społecznej. Choroba, niesprawność, które niejednokrotnie wymagają całodobowej opieki i pomocy nawet przy najprostszych czynnościach, są często ciężarem nie do udźwignięcia przez rodziny. Opieka w Domu Pomocy Społecznej to wówczas jedyny ratunek dla naszego bliskiego.

Chciałabym, żeby każdy, kto pomyśli kiedyś o takim miejscu jak Dom Pomocy Społecznej, uświadamiał sobie jednocześnie, że pracują tam profesjonalni i oddani swojej pracy ludzie. Że to bardzo ciężka i bardzo ważna praca.

Z okazji Dnia Pracownika Socjalnego pracownikom nowohuckich Domów Pomocy Społecznej składam podziękowania za każdy wspólny dzień pracy. Im i wszystkim pracownikom pomocy społecznej życzę – dobrego zdrowia, optymizmu, wytrwałości, spełnienia marzeń i niezachwianej wiary w drugiego człowieka.

Marta Chechelska, dyrektor Domu Pomocy Społecznej na os. Szkolnym 28

Rzecz o seniorach, czyli II kadencja RKS

Mija trzeci rok drugiej kadencji Rady Krakowskich Seniorów. Jej członkowie mieszczą się wiekowo w umownym przedziale 60+, choć średnia wieku naszej Rady znacznie przekracza 70 lat. Aktywność seniorów w wykonywaniu zadań, jakie postawiono Radzie, wydaje się jednak nie pasować do powszechnego wizerunku osób w jesieni życia.

Rada Krakowskich Seniorów II kadencji

Barbara Płaszewska*

Jeszcze w zimowym wydaniu dwutygodnika „KRAKÓW.PL”, wśród innych informacji o swych poczynaniach „seniorskich”, zaanonsowane zostało, iż wiosną, dzięki przychylności i pomocy władz miasta, odbędzie się II Ogólnopolski Kongres Rad Seniorów w Centrum Kongresowym ICE z udziałem ok. 300 przedstawicieli parlamentu, rządu, samorządów terytorialnych, środowisk senioralnych.

Rozważania gości i prelegentów skupiły się wokół zagadnień związanych z tematem „Dziś i jutro dla zdrowia, aktywności fizycznej i społecznej starszego pokolenia oraz wpływu na kierunek i dynamikę ich przeobrażeń przez rzeczywistą powszechność Gminnych Rad Seniorów w Polsce”. Kongres ten stanowił kolejną inicjatywę w dziedzinie polityki senioralnej, która realizowana jest w Krakowie i całej Małopolsce, a jej znaczenie w zakresie propagowania party-

cypacji seniorów w życiu społecznym jest nie do przecenienia.

Działania RKS nie ograniczają się do własnego podwórka – aby dowiedzieć się, jakie problemy i ich rozwiązania mają inne rady, zapraszamy się wzajemnie. Gościliśmy seniorów z Poznania, Cieszyna, Kielc i Olkusza, a te dwa ostatnie miasta sami też odwiedziliśmy, podobnie zresztą jak Krzeszowice.

Szukamy inspiracji w innych miastach, choć tak naprawdę sami możemy być wzorem dla seniorów w całej Polsce. Nasza wewnętrzna komisja sportu aktywnie uczestniczyła w opracowywaniu planu współpracy z Towarzystwem Krzewienia Kultury Fizycznej, a także w przygotowaniach do IV Mistrzostw Krakowa 60+ o puchar Prezydenta Miasta Krakowa – w dniach 24–25 września na stadionie Bronowianki nasi seniorzy zmagali się w wielu konkurencjach w kategoriach wiekowych 60+, 70+ 80+, jak też w równoległych „pucharowych” zawodach wioślarskich. Do bieżących kontaktów z seniorami, którzy

są odbiorcami naszych działań, mamy okazję m.in. podczas przeglądów scenicznych czy październikowych Targów Seniora.

Wyjątkowe przesłanie miał tegoroczny przegląd artystyczny w MDDPS „Seniorzy Krakowa w hołdzie Powstańcom Warszawy”, którego uczestnikom przekazaliśmy podziękowania i dyplomy. Także festiwal „Święto Ogrodów” na terenie ogrodu Domu Opieki Społecznej im. L.A. Helclów był niezwykle okazją do spotkania się z jego mieszkańcami.

4 września br. w Urzędzie Miasta Krakowa miało miejsce nadzwyczajne spotkanie Zarządu Rady, pełnomocnik prezydenta ds. polityki senioralnej dr Anny Okońskiej-Walkowicz oraz przedstawiciele Europejskiej Unii Seniorów. Dało nam ono możliwość zapoznania się ze strukturą tej organizacji i zakresem działań na rzecz seniorów w zrzeszonych w niej krajach. Była to także znakomita okazja do wymiany doświadczeń oraz porównania systemów wsparcia osób starszych, funkcjonujących w Polsce i Europie.

W 2018 r. – z inicjatywy Uniwersytetu Pedagogicznego – kontynuowaliśmy również współpracę z kołami naukowymi studentów, którzy przygotowali dla nas szereg atrakcyjnych wydarzeń w ramach integracji międzypokoleniowej „Studenci – seniorom”.

Aktywnie uczestniczyliśmy w VIII edycji konkursu „Miejsca przyjazne seniorom”, oceniając zgłoszone do akcji miejsca. Następnie Kapituła Konkursowa wyłoniła laureatów konkursu, którego zwieńczeniem była październikowa gala w Operze Krakowskiej. Niebagatelne znaczenie dla pogłębienia wiedzy o sprawach Miasta mają dla nas spotkania z przedstawicielami miejskich jednostek organizacyjnych, w tym ZIKiT (obecnie: Zarząd Dróg Miasta Krakowa), wydziałów Urzędu Miasta Krakowa: Mieszkalnictwa, Komunikacji czy Zarządzania Kryzysowego. Nasz głos był też słyszalny na ostatnich Targach Seniora w debacie „Oczekiwanie seniorów a wyzwania stojące przed władzami samorządowymi”.

Wciąż odbywamy cotygodniowe wtorkowe zebrania Zarządu i dwuosobowe dyżury, podczas których mieszkańcy mogą nam zgłaszać konkretne problemy czy propozycje. To właśnie dzięki zgłoszeniom krakowian udaje nam się podejmować wiele skutecznych interwencji. Dyżury te odbywają się w każdy wtorek w godz. 11.00–13.00 w siedzibie rady dzielnicy II przy ul. Daszyńskiego 22. Zapraszamy wszystkich starszych mieszkańców do zgłaszania problemów, w których rozwiązywaniu moglibyśmy pomóc – wszak jesteśmy Państwa reprezentantami.

*wiceprzewodnicząca Rady Krakowskich Seniorów

Ostatni felieton Okiem Przewodniczącego

Upływa kolejna, VII kadencja Rady Miasta Krakowa. Czas na ostatnie podsumowania, podziękowania i pożegnania. Kadencja ta nazwana została przeze mnie kadencją zmian. Bo zmian było bardzo dużo. Warto więc wszystko na końcu omówić. Symbolami tej kadencji były Karta Krakowska, Trasa Łagiewnicka i Światowe Dni Młodzieży.

fot. Wiesław Majka / UMK

Światowe Dni Młodzieży to wielkie święto Krakowa, chyba jedno z największych i najważniejszych wydarzeń w historii naszego miasta. Kraków został do tego wydarzenia przygotowany wzorowo, i w zakresie transportu, i logistyki, i infrastruktury, i bezpieczeństwa.

Trasa Łagiewnicka to dla jednych kontrowersyjna i przewymiarowana, a dla drugich bardzo potrzebna inwestycja, dająca nowe możliwości i zapewniająca mieszkańcom bezpieczeństwo.

Trzecim symbolem tej kadencji jest Karta Krakowska – lojalnościowy i promocyjny projekt rozwojowy, zwiększający dodatkowo bezpieczeństwo finansowe Krakowa.

Były oczywiście inne symbole, i motywy przewodnie. Kolejnym sukcesem Krakowa w tej kadencji był „zielony skok”. Dzięki nowo powstałej strukturze miejskiej – Zarządowi Zieleni Miejskiej, a także decyzjom budżetowym udało się zrobić ogromny skok w zagospodarowaniu terenów zielonych. Niewątpliwie sukcesem jest skok antysmogowy – likwidacja ponad 20 tys. palenisk, wielkie inwestycje ciepłownicze oraz programy osłonowe. Sukcesem było też spowodowanie zmiany ustawy antysmogowej i ponowna decyzja sejmiku w tej sprawie. Nawet premier rządu musiał uznać te działania antysmogowe za właściwe. Wielki skok zrobiliśmy w działaniach transportowych – powstają nowe linie tramwajowe, ogromnym sukcesem Miasta są także zakupy ekologicznych pojazdów.

Największe wyzwania dla Krakowa to działania antysmogowe, w szczególności dokończenie likwidacji palenisk, rozwiązanie problemu emisji komunikacyjnej, a także problemu z zanieczyszczeniem powietrza pochodzącym z palenisk gmin otaczających Kraków. Drugi problem Krakowa to korki i zatory drogowe. Sporo z tych korków wynika z konieczności prowadzenia w Krakowie wielu inwestycji, w tym kolejowych, budowy nowych dróg i modernizacji starych. Wiele w tej materii zrobiono, idąc zresztą drogą licznych miast europejskich. Zdecydowana preferencja dla transportu publicznego, nowe linie tramwajowe, budowa przystanków i integracja z Szybką Koleją Aglomeracyjną, nowe parkingi i Strefa Płatnego Parkowania to działania wzorowane na europejskich miastach. Rów-

niez te pomysły spotykają się z dużym oporem. Ludzie nie rozumieją, że przy tak wielkim wzroście liczby samochodów osobowych nie da się jeździć tak samo i parkować tak samo jak kiedyś. Aut jest po prostu coraz więcej, a Kraków nie jest na to przygotowany i nigdy nie będzie. Rozwiązanie znaleziono w miastach europejskich, które te problemy miały 10–20 lat temu. Preferencje dla transportu publicznego, Strefa Płatnego Parkowania i ograniczanie wjazdu to właśnie takie sprawdzone pomysły europejskie.

Problem trzeci to „betonowanie Krakowa”, czyli poczucie chaotycznej, uderzającej w obecnych mieszkańców zabudowy, szczególnie mieszkaniowej. Wiele w tej materii zrobiono. Znaczny wzrost liczby i powierzchni nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wyśrubowane rekomendowane normy dotyczące miejsc parkingowych, szerokie konsultacje społeczne to mocne działania tej kadencji. Widać jednak, że dla wielu osób były to działania niewystarczające. „Betonowanie” to problem większości dużych, atrakcyj-

nych miast. Budowa mieszkań jest w nich opłacalna, inwestorzy mogą stawiać budynki, wykorzystując indywidualne decyzje administracyjne. Te decyzje mogą być niezgodne z zapisami tzw. studium, ale muszą być wydane.

Widzę też jeszcze jedno kluczowe, wręcz zasadnicze wyzwanie. Coraz głośniejsze mówi się o bliskim spowolnieniu gospodarczym, wręcz o globalnym kryzysie gospodarczym. Kryzys to wyzwanie, bo wiąże się z ogromnymi ograniczeniami, gdy dochody będą maleć, a wydatki się zwiększać. Kryzys to jednak też szansa na porządkowanie świata, w tym wypadku naszego lokalnego samorządowego. Potencjalny poważny kryzys to największe wyzwanie, przed którym staną radni przyszłej kadencji. Rażący wzrost nakładów na inwestycje, związany ze wzrostem cen materiałów, robocizny, kosztów pośrednich to nasz dodatkowy polski problem. Wszystkie zmiany powodują, że inwestycje kosztują 30–100 proc. więcej, niż wynikało z kosztorysów wstępnych. Te wyzwania nie znikną, a wręcz staną się coraz bardziej znaczące.

Wszystkie zmiany powodują, że inwestycje kosztują 30–100 proc. więcej, niż wynikało z kosztorysów wstępnych. Te wyzwania nie znikną, a wręcz staną się coraz bardziej znaczące.

Koniec kadencji to też czas podziękowań. Wiele udało się zrobić, ale wszystko musiało być robione wspólnie, wielu jest autorów sukcesów. Dziękuję koleżankom i kolegom radnym Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, dziękuję radnym dzielnic samorządowych Krakowa. Dziękuję Prezydentowi Miasta Krakowa – Jackowi Majchrowskiemu, Państwu Wiceprezydentom, Skarbnikowi, Sekretarzowi, Dyrektorom

i urzędnikom Stołecznego Królewskiego Magistratu, dziękuję pracownikom i zarządom miejskich spółek, dziękuję dyrektorom i nauczycielom krakowskich szkół, przedszkoli i żłobków. Dziękuję funkcjonariuszom służb mundurowych, straży pożarnej, straży miejskiej, policji, wojska, harcerzom, skautom, weteranom. Dziękuję krakowskim księżom, biskupom Kościoła katolickiego, ale także przedstawicielom innych wyznań. Dziękuję „lokalsom” z wszystkich dzielnic i organizacji pozarządowych. Dziękuję krakowskim postom i senatorom. Dziękuję wreszcie i przede wszystkim mieszkańcom Krakowa, którym starałem się służyć jak najlepiej. Odbywałem spotkania, dyżury, reagowałem na pisma, interwencje, sygnały. Nie zawsze reagowałem natychmiast, zawsze bowiem sprawdzam wiarygodność tych sygnałów. Przepraszam za zwłokę, za sprawy wolno lub w ogóle niezłatwiane, przepraszam za nerwy i emocje.

Koniec kadencji to też czas pożegnań. Raczej nie będę się już ubiegał o funkcję Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa. Przez ostatnie osiem lat pełniłem tę funkcję, odcisnąłem swoje piętno na działaniach Rady Miasta Krakowa. Jako przewodniczący Rady Miasta miałem ją godnie reprezentować i dobrze organizować jej prace. Reprezentowałem, jak mogłem najlepiej, uczestnicząc w wielu wydarzeniach ogólnomiejskich, dzielnicowych i lokalnych. Zapraszałem na te wydarzenia radnych, z różnym skutkiem. Czasami zarzucano mi „bizantyjskość”, ale proszę zapytać o nią raczej lokalne środowiska – te dziesiątki szkół, instytucji miejskich i niemiejskich, które zapraszały Przewodniczącego i oczekiwały jego obecności. Od początku udało się wypracować, i tu ogromna zasługa Prezydenta Majchrowskiego, współuczestnictwo Rady i Prezydenta w praktycznie wszystkich uroczystościach miejskich. Tak powinno być dalej. Zresztą zarówno mój wynik wyborczy (najlepszy wynik w okręgu, mimo startu z trzeciego miejsca na liście), ale i opinia mieszkańców w Barometrze Krakowskim, w którym okazało się, że pozytywne oceny Rady Miasta wzrosły o 15 proc. – to dowody, że Rada Miasta Krakowa w ostatnich latach zyskała uznanie krakowian. Różne nasze działania, zaczynając od transmisji internetowej z sesji Rady, świnki dla niesfornych radnych, idąc przez petycje, Forum Przyszłości Dzielnic, zmianę zasad nadawania Honorowego Obywatelstwa Krakowa, Krakowski Znicz Pamięci, wzrost znaczenia Młodzieżowej Rady Krakowa w Polsce, ważne inicjatywy w zakresie nazewnictwa ulic, skwerów i pomników, a kończąc na spotkaniach konsultacyjnych i goszczeniu wielu delegacji krajowych i zagranicznych, w tym wspólnych inicjatywach programowych z wieloma miastami partnerskimi – to działania, które podobały się mieszkańcom. Może właśnie dlatego polskie środowisko samorządowe, skupione wokół najważniejszego czasopisma samorządowego „Wspólnota” uznało mnie, jako pierwszego w historii przyznawania tytułu radnego i przewodniczącego Rady Miasta, samorządowcem roku 2016. Za swoje największe osiągnięcia jako Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa uznaję właśnie ten tytuł, przeprowadzenie w kadencji 2010–2014 wielkiej reformy finansów miasta, a także doprowadzenie do wejścia w życie Karty Krakowskiej. To są moje symbole rozpoznawcze, z których jestem dumny i zaszczycony, że mogłem je wymyślić i realizować.

I choć mam jeszcze kilka ważnych pomysłów na funkcjonowanie Rady Miasta Krakowa oraz samego miasta – chcę, aby zaszczyt przewodniczenia Radzie Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa spoczął w rękach osoby młodszej. To jest dla moich młodszych kolegów ogromne wyzwanie, bo łatwo nie będzie – oczekiwania coraz większe, a możliwości – nieznanne.

Żegnam się więc jako Przewodniczący Rady Miasta Krakowa w kadencjach 2010–2014–2018, i Wiceprzewodniczący Rady (1998–2002–2006–2010). Żegnam się też jako autor felietonów w KRAKOWIE.PL. Było ich przez te osiem lat ponad 150 – kilka z nich wywołało spore zamieszanie i zainteresowało krakowian, szczególnie sprawami miejskich finansów.

Życzę moim następcom utrzymania i rozwinięcia tego co dobre, powstrzymania tego co złe, wymyślenia dobrych rozwiązań na przyszłość i pamiętania o tym, że przede wszystkim mamy służyć mieszkańcom. Oni mają różne poglądy i oczekiwania, dlatego trzeba dążyć do porozumienia. Właśnie porozumienie było moim znakiem rozpoznawczym i życzę moim następcom, by także dla nich było zasadą działania.

Chcę też przestrzec przed prostymi rozwiązaniami, przed traktowaniem pozycji Przewodniczącego Rady jako sposobu na dalszą karierę, przed lekceważeniem ludzi – zarówno tych „ważnych”, jak i tych może mniej znaczących, ale także mających „swoją opowieść”, godność i honor. Właśnie szanowanie ludzi podległych uznaję za podstawę sukcesu, który – jak sądzę – w ciągu ostatnich lat jako Przewodniczący Rady Miasta Krakowa osiągnąłem.

Szanowni Państwo, odchodzę ze stanowiska Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa z poczuciem, że swoje obowiązki spełniłem dobrze. Odchodzę także ze świadomością, że zewnętrzne okoliczności mogą wymusić kolejne poważne działania. Od jakiegoś czasu czuję, i w tym poczuciu nie jestem osamotniony, przyszłe, niedalekie problemy polskich, więc i krakowskiego, samorządów.

Serdecznie dziękuję za te ostatnie osiem lat mojej służby, za jedno z najlepszych lat w historii Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, za jedno z najważniejszych lat mojego życia. To był zaszczyt służyć Stołecznemu Królewskiemu Krakowowi, to był zaszczyt służyć Państwu jako Przewodniczący Rady Miasta Krakowa.

Bogusław Kośmider, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa
Kadencji 2010–2014–2018

Obchody 25-lecia samorządu, 27 maja 2015 r.

Nowa Rada Miasta Krakowa

16 listopada kończy się VII kadencja Rady Miasta Krakowa. Przed nami kolejna, VIII kadencja. Sesja, podczas której zaprzysiężeni zostaną nowi radni, odbędzie się 21 listopada.

Łukasz Nowakowski

Mandat do Rady Miasta Krakowa z list koalicji Obywatelski Kraków zdobyli: okręg pierwszy (dzielnice I, II, III) – Dominik Jaśkowiec, Małgorzata Jantos, Łukasz Wantuch, Tomasz Daros; okręg drugi (dzielnice IV, V) – Jakub Kosek, Grzegorz Stawowy, Anna Prokop-Staszecka, Teodozja Maliszewska; okręg trzeci (dzielnice VI, VII, VIII) – Aleksander Miszański, Rafał Komarewicz, Andrzej Hawra-

nek; okręg czwarty (dzielnice IX, X, XI) – Bogusław Kośmider, Adam Migdał, Michał Starobrat; okręg piąty (dzielnice XII, XIII) – Jacek Bednarz, Grażyna Fijałkowska, Artur Buszek; okręg szósty (dzielnice XIV, XV, XVII) – Wojciech Krzysztoń, Kazimierz Chrzanowski, Łukasz Sęk; okręg siódmy (dzielnice XVI, XVIII) – Jacek Majchrowski, Nina Gabryś, Sławomir Pietrzyk (jeśli Jacek Majchrowski złoży mandat, radnym zostanie Lech Kucharski).

Z list Prawa i Sprawiedliwości do Rady Miasta Krakowa weszli: okręg pierwszy (dzielnice I, II, III) – Mariusz Kękuś, Adam Kalita; okręg drugi (dzielnice IV, V) – Bolesław Kosior, Agata Tatara; okręg trzeci (dzielnice VI, VII, VIII) – Jerzy Zięty, Marek Sobieraj; okręg czwarty (dzielnice IX, X, XI) – Krzysztof Sułowski, Józef Jatocha; okręg piąty (dzielnice XII, XIII) – Małgorzata Kot, Aleksandra Dziedzic; okręg szósty (dzielnice XIV, XV, XVII) – Michał Drewnicki, Stanisław Zięba, Renata Kucharska; okręg siódmy (dzielnice XVI, XVIII) – Włodzimierz Pietrus, Edward Porębski, Stanisław Moryc.

Komitet Łukasza Gibały Kraków dla Mieszkańców w RMK reprezentować będą: okręg pierwszy (dzielnice I, II, III) – Łukasz Maślona; okręg trzeci (dzielnice VI, VII, VIII) – Łukasz Gibała; okręg czwarty (dzielnice IX, X, XI) – Jan Pietras oraz okręg piąty (dzielnice XII, XIII) – Alicja Szczepańska.

Kalendarium Rady Miasta Krakowa

29 października

- Odświeżenie tablicy upamiętniającej Polską Komisję Likwidacyjną, dziedziniec Urzędu Miasta Krakowa (zaproszenie: Prezydent Miasta Krakowa)
- Konferencja popularnonaukowa „Krakowscy ojcowie polskiej niepodległości”, Sala Obrad RMK (zaproszenie: Prezydent Miasta Krakowa, Prezes Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Historycznego)

30 października

- Uroczystość nazwania imieniem prof. Władysława Bartoszewskiego, Honorowego Obywatela Miasta Krakowa, skweru u zbiegu ulic Łobzowskiej, Asnyka i Dunajewskiego (zaproszenie: Prezydent Miasta Krakowa, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa)

31 października

fot. Błażej Sześciński / UMK

- Krakowski Znicz Pamięci, cmentarz Rakowicki (zaproszenie: Przewodniczący Rady Miasta Krakowa)
- Obchody 100. rocznicy wyzwolenia Krakowa spod władzy zaborczej „Wolność Przyszła z Podgórze” (zaproszenie: Prezydent Miasta Krakowa, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa)

1 listopada

- Podgórska kwesta na rzecz ratowania najcenniejszych podgórskich nagrobków, cmentarz Podgórski (zaproszenie: Stowarzyszenie Podgórze.PL)
- Koncert bez bisów i oklasków Memento Vitae 2018, cmentarz Rakowicki (zaproszenie: dyrektor Ośrodka Kultury „Biblioteka Polskiej Piosenki” oraz dyrektor Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie)

6 listopada

- Akademicki Dzień Pamięci w 79. rocznicę Sonderaktion Krakau, Collegium Novum UJ (zaproszenie: Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Przewodniczący Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa)

7 listopada

- Ostatnia sesja RMK VII kadencji, Sala Obrad RMK, pl. Wszystkich Świętych 3–4 (zaproszenie: Przewodniczący Rady Miasta Krakowa)

9 listopada

- Odświeżenie Kamienia Pamięci, ul. Malborska 139 (zaproszenie: Rada Dzielnicy XI Podgórze Duchackie oraz Młodzieżowy Dom Kultury im. K. I. Gaczyńskiego)

Cztery lata pod znakiem ważnych zmian

16 listopada zakończy się VII kadencja Rady Miasta Krakowa. To najlepszy czas, by podsumować to, co wydarzyło się przez te cztery lata.

Codzienna praca radnych to także wyjazdowe posiedzenia komisji

Magdalena Bartlewicz

Niewątpliwym sukcesem upływającej kadencji jest powstanie Karty Krakowskiej. Jest ona elementem polityki promocyjnej i społecznej miasta, mającym na celu jego rozwój, zwiększenie dostępności do komunikacji miejskiej i dóbr kultury oraz zwiększenie dochodów miasta z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych. Program „Karta Krakowska” został wprowadzony uchwałą Rady Miasta Krakowa. Karta Krakowska to m.in. zniżki na zakup biletów okresowych w komunikacji miejskiej – 20 proc., oraz zniżki do miejskich galerii i muzeów. Do programu dołączyli prywatni usługodawcy.

Kolejnym sukcesem Krakowa w tej kadencji był „zielony skok”. Dzięki nowo powołanej strukturze miejskiej – Zarządowi Zieleni Miejskiej, ale i decyzjom władz miasta, przede wszystkim budżetowym, udało się zrobić ogromny postęp w kwestii zagospodarowania terenów zielonych. Modernizacja wielu parków, w tym parku Krakowskiego, budowa nowych zieleńców, w tym parków kieszonkowych, nowe kwietne łąki, Parki Krakowian – to tylko wycinek tego, co udało się zrobić.

Jednym z ważniejszych działań, na których skupiali się nie tylko krakowscy radni, były też w upływającej kadencji działania anty-smogowe. Dzięki Programowi Ograniczania Niskiej Emisji (PONE) dla Krakowa łącznie

w latach 2014–2017 zlikwidowano 14 826 palenisk i kotłowni, zainstalowano 879 odnawialnych źródeł energii, a suma wydatków na ten cel wyniosła ponad 224 mln zł. W latach 2014–2018 złożono blisko 17 tys. wniosków o dotację w ramach PONE. Oznacza to, że na terenie miasta do usunięcia w 2019 r. pozostanie ok. 4 tys. palenisk. W ramach Lokalnego Programu Ostonowego (LPO) w latach 2014–2018 udzielono świadczeń na kwotę blisko 5,9 mln zł. Ponadto od 24 września do 5 października 2018 r. trwał nabór wniosków do pilotażowego programu termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla miasta Krakowa. Maksymalna łączna wysokość dotacji to 100 proc. kosztów kwalifikowanych (maks. 50 000 zł), wymagany dochód gospodarstwa domowego wynosi do 250 proc. kryterium dochodowego w oparciu o Ustawę o pomocy społecznej.

Ważne symbole, akcje i wydarzenia

Za jeden z symboli kończącej się kadencji można też uznać zorganizowane w 2016 r. Światowe Dni Młodzieży. Do Krakowa od 26 do 31 lipca przybyli pielgrzymi ze 187 krajów. We mszy z Papieżem Franciszkiem na Campusie Misericordiae uczestniczyło 2,5 mln osób.

Od pięciu lat mieszkańcy mogą współdecydować, jak zmieni się miasto, głosząc w budżecie obywatelskim. Działa on w Krako-

wie od 2014 r. Na realizację projektów przeznaczono przez ten czas 49,5 mln zł. Łącznie złożono 3144 projekty. Do realizacji przyjęto 541. W latach 2015–2017 na liście wykonanych zadań znalazło się 220 projektów.

Najważniejsza praca odbywała się na posiedzeniach komisji. Przez całą kadencję radni pracowali nad uchwalaniem kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dzięki temu obecnie 59,7 proc. powierzchni Krakowa pokryte jest miejscowymi planami. Szacuje się, że w 2019 r. planami pokryte będzie 75 proc. powierzchni miasta. Radni z Komisji Dialogu Obywatelskiego przygotowali projekty uchwał w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Miejskiej Kraków przy realizacji inwestycji i projektów miejskich oraz, po konsultacjach z mieszkańcami, znowelizowali statuty 18 dzielnic. Dzięki zaangażowaniu radnych z Komisji Sportu i Kultury Fizycznej powstały kolejne Smocze Skwery – wielopokoleniowe place zabaw. Na wniosek mieszkańców powołana też została Komisja ds. zbadania zmian organizacji ruchu w Strefach Płatnego Parkowania, Projektu Mobilny Kraków oraz Polityki Transportowej dla Miasta Krakowa.

W 2012 r., czyli jeszcze w poprzedniej kadencji, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa zainicjował akcję „Płać podatki w Krakowie”. W roku 2018 jej efekt to 3169 nowych podatników, do budżetu miasta wpłynęło ok. 36,7 mln zł. Natomiast w latach 2015–2018 szacunkowe dodatkowe wpływy z PIT-u do budżetu miasta to ok. 140 mln zł. W 2018 r. podatki w Krakowie płaci 611 tys. osób.

Również Przewodniczący Rady Miasta Krakowa zainicjował Barometr Krakowski, którego III edycja odbyła się w tym roku. To projekt, którego celem jest włączenie do publicznej dyskusji o mieście rzetelnych informacji na temat opinii i potrzeb mieszkańców Krakowa. W ramach projektu prowadzone jest cykliczne badanie nastrojów społecznych mieszkańców Krakowa – ich opinii, postaw i preferencji wobec najistotniejszych spraw dotyczących miasta. Badanie ma charakter badania reprezentatywnego, a nad jego przebiegiem czuwają specjaliści z Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych przy Instytucie Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz specjalnie powołana Społeczna Rada Barometru Krakowskiego, w której skład wchodzi przedstawiciele krakowskiego środowiska akademickiego. Dotychczas odbyły się trzy edycje badania – w 2015, 2016 i 2018 r. Badanie składa się z dwóch części – stałej i specjalnej, obejmującej bieżące problemy miasta. Część sta-

ła zawiera m.in. pytania o ocenę dobrobytu mieszkańców, warunków życia, ocenę działań władz miasta, ocenę warunków mieszkania w Krakowie, zadowolenie z życia w Krakowie, zaangażowanie mieszkańców w sprawy miasta, poczucie poinformowania o działaniach władz miasta, zaufanie do krakowskich instytucji. W 2015 r. część specjalna została poświęcona warunkom studiowania w Krakowie, w 2016 r. dotyczyła dzielnic Krakowa, natomiast w tym roku – seniorów.

W VII kadencji odbyło się również Forum Przyszłości Dzielnic. Celem jego działania była pogłębiona refleksja na temat roli i znaczenia krakowskich dzielnic w relacjach z mieszkańcami i władzami miasta. Forum stanowiło podstawę do rozważań nad aktualną i przyszłą pozycją dzielnic w Krakowie. W jego skład weszli: radni miejscy oraz dzielnicowi, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa, Biuro Inicjatyw Społecznych, Fundacja Stańczyka oraz Stowarzyszenie Pracownia Obywatelska.

Jubileusze i zmiany

Również na VII kadencję przypadły obchody 25-lecia samorządu, które rozpoczęły się 27 maja 2015 r. mszą św. w Pałacu Biskupów Krakowskich. Tego dnia odsłonięto popiersie św. Jana Pawła II w holu Kamiennym krakowskiego Magistratu. Wykonano również pamiątkowe zdjęcie przed budynkiem Urzędu Miasta Krakowa. 3 czerwca 2015 r. w bazylice Franciszkanów odprawiona została tradycyjna msza za miasto, a następnie odbyła się uroczysta sesja Rady Miasta Krakowa, podczas której wręczone zostały medale 25-lecia samorządu.

W tej kadencji również kontynuowano zwyczaj zapalania zniczy na grobach radnych, laureatów medali Cracoviae Merenti i Honorowych Obywateli Miasta Krakowa oraz innych osób zasłużonych dla Krakowa. Znicze zapalały się w Krakowie i poza jego granicami.

Pod koniec VI kadencji działalność rozpoczęła Młodzieżowa Rada Krakowa, która powstała w lutym 2014 r. w drodze uchwały Rady Miasta Krakowa. Jest reprezentacją uczniów krakowskich szkół ponadgimnazjalnych wybieranych w wewnątrzszkolnych demokratycznych wyborach organizowanych przez szkolne samorządy. Pracę rozpoczęła niedawno rada VI kadencji. Przewodniczącym jest Mateusz Kołodziejczyk.

Ważne odznaczenia

W tej kadencji przyznano kolejne medale Cracoviae Merenti. Brązowy medal Cracoviae Merenti otrzymali: Opera Krakowska (2015), Sobiesław Zasada (2015), Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie (2016), Towarzystwo Lekarskie Krakowskie (2017), Studencki Komitet Solidarności (2017), Okręgowa Izba Radców Prawnych (OIRP) w Krakowie (2018), Komitety Obywatelskie (2018), Wojciech Plewiński (2018) oraz Antoni Borgosz (2018). Srebrny medal Cracoviae Merenti przyznano: ks. kard. Franciszkowi Macharskiemu (2015), Towarzystwu Miłośników Historii i Zabytków Krakowa (2017) oraz ojcu prof. Janowi Andrzejowi Kłoczowskiemu OP (2017).

Ważne zmiany wprowadzono w zasadach nadawania tytułu Honorowego Obywatela Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa. Przypieczętowano je uchwałą RMK z 14 czerwca 2017 r. Wnioski o nadanie honorowego obywatelstwa składa się Przewodniczącemu Rady Miasta Krakowa do 31 marca każdego roku. Akt nadania Honorowego Obywatelstwa Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa wręczany jest podczas uroczystej sesji Rady Miasta Krakowa zwołanej z okazji Święta Miasta. Rada Miasta Krakowa może przyznać do czterech tytułów w ciągu kadencji. W latach 2014–2018 honorowe obywatelstwo zostało przyznane: Jerzemu Buzkowi (2015), Biserce Rajčić (2018) oraz Januszowi Skalskiemu (2018).

Statystyki

- W latach 2014–2018 odbyło się 114 sesji, w tym: 91 zwykłych, 8 nadzwyczajnych oraz 15 uroczystych. Radni podjęli 3011 uchwał i 85 rezolucji. Zostało złożonych 3294 projektów uchwał, w tym:
 - projekty grup radnych – 320
 - projekty przewodniczącego RMK – 51
 - projekty komisji RMK – 227
 - projekty złożone przez kluby radnych z podziałem na kluby – 170 (PIS 68, PO 56, PK 41, 1 projekt złożony wspólnie przez Klub PK i PIS oraz 3 projekty złożone wspólnie przez Klub PK i PO)
 - projekty dzielnicowe – 15
 - projekty mieszkańców – 3
- Przewodniczący i wiceprzewodniczący odbyli 127 dyżurów, podczas których spotykali się z mieszkańcami. Przyjęli 325 stron i podjęli 209 interwencji. Radni odbyli ponad 2 tys. dyżurów, złożyli 4318 interpelacji (stan na 30 października 2018 r.).

Zmieniał się też skład samej Rady Miasta Krakowa. We wrześniu 2015 r. za radnego Wojciecha Kolarskiego radnym został Stanisław Rachwał. W lutym 2016 r. radnego Józefa Pilcha zastąpił Andrzej Mazur, a radną Małgorzatę Popławską – Łukasz Stoniowski. W marcu 2016 r. za radną Barbarę Nowak w ławach przy pl. Wszystkich Świętych zasiadł Adam Grelecki. We wrześniu 2016 r. Dariusz Wicher zastąpił Arkadego Rzegockiego, a w listopadzie Łukasz Wantuch – Jerzego Friedigera. Jeszcze jedna zmiana zaszła na początku roku 2017 – wtedy Jakub Seraczyn zastąpił radnego Marka Lasotę.

VII kadencja Rady Miasta Krakowa kończy się 16 listopada

Diabelskie kłopoty czwartego wieszca

26 listopada 1898 r. w funkcjonującym od kilku lat krakowskim Teatrze Miejskim wystawiono trzy jednoaktówki. Były to: „Warszawianka, pieśń z roku 1831”, „Wspomnienie, obrazek dramatyczny” oraz „Noc w Belwederze, obrazek historyczny”.

Michał Kozioł

Podsumowując spektakl, recenzent konserwatywnego, poważnego i bardzo wpływowego dziennika „Czas”, pisał: „Piękny wieczór spędziliśmy w teatrze. Wywołano na scenie podniosłe wspomnienia tego bohaterskiego roku, który był najwspanialszą epopeją (!) i najstraszniejszym dramatem, roku pełnego szczytnych radości, upajających

zwycięstw i okropnych rozczarowań, który jakkolwiek krytyka historyczna będzie go oceniać, pozostanie zawsze cudownym epizodem naszego narodowego życia”.

Z trzech wymienionych wyżej jednoaktówek tylko „Warszawianka” na trwałe zapisała się w dziejach polskiego dramaturgii. Trudno się temu dziwić, przecież jej autorem był sam Stanisław Wyspiański. W jej pierwszym wystawieniu brało udział grono wybitnych aktorów, czyli panie Przybyłko i Siemaszkowa, panowie Kotarbiński, Siemaszko, Sobiesław, Zawadzki oraz Solski.

Po pomoc do „Djabła”

Niewątpliwie takie wydarzenie nie mogło pozostać bez należnego echa. Nie trzeba było czekać na nie zbyt długo. Ilustrowany dwutygodnik satyryczno-humorystyczny „Djabeł” w numerze z 1 grudnia 1898 r. zamieścił dwa listy, jakie rzekomo redakcja tego pisma otrzy-

mała z „tamtego świata”. Autorem pierwszego i znacznie obszerniejszego miał być gen. Chłopicki. List ów, zaadresowany do „Łaskawego Mości Pana Djabła Dobrodzieja”, zaczynał się od słów: „Udaję się do Ciebie z prośbą o wystąpienie w mojej obronie”. Sprawa musiała być poważna, skoro stary generał, od 44 lat spoczywający na krzeszowickim cmentarzu, aż diabelskiej pomocy potrzebował. Rzeczywiście generał żalił się, że jakiś „świszczypatka” opisał go w sztuce „Warszawianka”. A sztukę tę wystawiono w krakowskim teatrze. W swoim rzekomym liście wzburzony dyktator z czasów powstania listopadowego pisał m.in.: „Klnę się honorem wojskowym, że jako żywo takich błazeństw w życiu nie gadałem, jakie mnie włożył w usta ów mentecaptus, pisarek zbzikowany. Nie znałem też żadnej takiej Maryi, bo za moich czasów wariatki siedziały pod kluczem. Piosnkę Imc Pana Delavigne’a znałem, ale żeby uczciwe panienki warszawskie wybębniły ją na klawicymbale w chwili bitwy grochowskiej i żeby generałowie zamiast bić się, wtóczyli się ze mną za dzierlatkami i tę piosenkę razem z nimi śpiewali, to takie horrendum, jak mi Bóg miły, tylko w pustym łbie powstać mogło. (...) Co do języka wreszcie, to chociaż nie byłem literatem, ale mówiłem po polsku, jak Pan Bóg przykazał, a preceptor nauczył – to też nie naigrywałem się z mowy ojczystej, nie wykręcałem nią jak szewc kopytem”. List kończył się apelem do „Djabła”, aby się za śp. generałem ujął i „temu młodzikowi natarł uszu za poniewieranie pamięcią ludzi, co życie swoje w ofierze nieśli krajowi”.

Autorem drugiego listu, jaki rzekomo redakcja otrzymała z tamtego świata, był sam Adam Mickiewicz. List ten jest stosunkowo krótki, warto więc zacytować go w całości: „Kochany Djabło. Bądź łaskaw przysłać mi najnowszą gramatykę polską i najnowsze podręczniki stylistyki, poetyki i ortografii, bo nie mogę potapać, czytając utwory waszych najmłodszych poetów”. Kpina ze wszystkiego oraz wszystkich oraz przesada były zawsze i są także dziś przywilejem satyryków. Dlatego nie dziwny się, że „Djabeł” nazywa Stanisława Wyspiańskiego „młodzikiem” i zalicza „czwartego wieszca” do grona „najmłodszych poetów”. Autor „Warszawianki” w chwili jej pierwszego wystawienia liczył już prawie 30 lat, urodził się bowiem w styczniu 1869 r. W tamtych czasach osoba tuż przed trzydziestką absolutnie nie zasługiwała na miano „młodzika”.

O „Warszawiance” na poważnie

Zdecydowanie bardziej przychylnie niż „Djabeł” przyjęła „Warszawiankę” krakowska prasa codzienna. Recenzent „Czasu” postawił tezę, że jest to raczej poemat niż dramat, poetyczna fantazja, „utwór wyobraźni, który dość trudno wchodzi w ramy sceniczne”. Recenzent „Nowej Reformy” Władysław Prokesch – którego Tadeusz Boy-Żeleński okrutnie wykpił w „Znasz li ten kraj”, książce o krakowskiej cyganerii artystycznej – stwierdzał: „»Warszawianka« graną była ślicznie, a stylowa, wysoce artystyczna wystawa dodawała niemało poezji obrazowi. (...) Niema rola grenadiera znalazła znakomitego przedstawiciela w p. Solskim”.

Ta opinia Ludwika Prokescha o odegraniu przez Ludwika Solskiego roli Starego Wiarusa nie była odosobniona. Recenzent „Nowej Reformy” pisał: „W »Warszawiance« ruchu wcale nie ma, jest jedna jedyna scena, która ożywia nieco obraz monotony, jest nią wejście starego żołnierza z raportem do generała Chłopickiego. Żołnierz ów przynosi wieść o porażce dywizji Żymirskiego. P. Solski, grający żołnierza, zrobił arcydzieło z tej milczącej roli;

Przedstawienie „Warszawianka” Stanisława Wyspiańskiego w Teatrze im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, 1937 r.

za wejściem jego całe audytorium odczuło grozę sytuacji, a wrażenie było tak potężne, że postać starego wiarusa wciąż przed oczyma stała, choć go dawno na scenie nie było. Nie zatarty tego wrażenia ani późniejsze tyrady Chłopickiego, ani furie Marii, ani późniejsza w następnych obrazkach, zresztą bardzo ładna, gra artystów. Żołnierz wciąż żyje w pamięci!”. Natomiast recenzent „Czasu” tak opisał wejście Starego Wiarusa: „Stary żołnierz, cały oblepiony błotem i krwią, ciężko ranny, ostatnim wysiłkiem woli podchodzi krokiem marszowym do generała, oddaje mu raport i skrwawioną wstęgę, potem salutuje i odchodzi. To pojawienie się gońca z bitwy jest bardzo ładnym pomysłem, a trzeba od razu dodać, że p. Solski tę niemą rolę odegrał z prawdziwym artyzmem. Stworzył on postać tak żywą i tak pełną poważnej grozy, że jego krótkie przejście przez scenę wywarło u całej publiczności przejmujące wrażenie”.

Spór o Starego Wiarusa

Jak widać, recenzenci byli zgodni w ocenie. Bez wątplenia Mistrz Solski, liczący wówczas 33 lata, w genialny sposób zagrał rolę Starego Wiarusa. Jednak, jak zawsze, znaleźli się malkontenci, którzy nie całkiem bezpodstawnie dostrzegli pewne mankamenty w postaci wykreowanej przez tego wielkiego aktora. Owe zastrzeżenia zebrał Stanisław Broniewski, wybitny znawca XIX-wiecznego Krakowa. Ukazały się one w pochodzącym z 1975 r. kolejnym tomie serii „Cracoviana” Wydawnictwa Literackiego. Jeden z rozdziałów nosi tytuł „Kłopoty z Wiarusem Wyspiańskiego”. To w niej Broniewski cytuje fragment listu Wojciecha Kossaka, w którym ów malarz, ale także wybitny znawca dziejów dawnego polskiego wojska i polskiej tradycji wojskowej, pisze: „Żołnierz polski (piechur) z 1831 r. zawsze miał mundur granatowy z żółtym. (...) Były to tradycyjne kolory piechoty polskiej (...) Ni-

gdy amarant z granatowym w piechocie. Pan Solski, którego w tej roli widziałem, jest drobny i za marny do niej. Królestwo Kongresowe dostarczało swej małej armii najprzedniejszego rekruta; czy w linii, czy w Gwardii chłopy były jak dęby. Przecież to żołnierz w ks. Konstantego, starzy szli w inwalidy, a i tym nie wolno było bród nosić ...”. Jak widać Wojciech Kossak nie był zachwycony ani postawą Starego Wiarusa, ani kostiumem, ani zarostem. Uwadze wybitnego znawcy polskich zwyczajów wojskowych nie mogło ująć także i to, że Solski salutował nie dwoma palcami, lecz całą dłoń, tak jak salutowali cesarscy wojacy.

Z zarzutem mało atletycznej postury u genialnego artysty, jakim niewątpliwie był Ludwik Solski, można śmiało polemizować. Swoim talentem i grą potrafił on z pewnością przekonać publiczność, że tak właśnie powinien wyglądać bohater spod Olszynki Grochowskiej. Trochę gorzej było z zarostem, barwą wyłogów oraz sposobem salutowania. Prawda, że Stary Wiarus wracał z pola bitwy, że walczył od kilku dni i z pewnością nie miał możliwości ogolenia się. To jednak uzasadniało tylko kilkudniowy zarost, a nie solidną brodę. W kwestiach mundurowych trudno było dyskutować z takim znawcą tematu jak Wojciech Kossak. Podobnie było też z oddawaniem honoru. Zarówno Solski, jak i Wyspiański milcząco przyznali Kossakowi rację. W kolejnych scenicznych realizacjach „Warszawianki” wyłogi były już żółte, a Stary Wiarus salutował zgodnie z polską tradycją. Zrezygnował też Mistrz Solski z obfitego zarostu, choć z pewnością uczynił to z żalem, słysząc bowiem z zamiłowania do „mocnej” charakteryzacji. Wprowadzenie tych zmian potwierdza barwny rysunek Stanisława Wyspiańskiego z 1904 r., na którym niemający jeszcze czterdziestki aktor wygląda rzeczywiście bardzo sędziwie, ale i zarost ma mniej obfity i salutuje prawidłowo, a i rabaty, kołnierz i mankiet munduru są żółte. ■

Kalendarium 1918 r.

- 14 listopada** – w „IKC” ukazuje się ogłoszenie „Krowa na ocieleniu, młoda, zdrowa, z braku paszy zaraz do sprzedania, ul. Królowej Jadwigi 92”.
- 15 listopada** – w Prokocimiu Straż Obywatelska aresztuje dwóch Romów, Józefa Gomana i Cukura Derca podejrzanych o kradzież garderoby oraz pościeli.
- 16 listopada** – w stojącej pod kopcem Kościuszki kaplicy św. Bronisława ojciec Zygmunt ze zgromadzenia ojców kapucynów odprawia mszę dla polskich żołnierzy.
- 17 listopada** – w bożnicy przy ul. Ciemnej wskutek awarii gazomierza ginie dozorca Joel Reich. Zawezwany dr Bernaciński stwierdza zgon i poleca przewieźć zwłoki na cmentarz żydowski.
- 18 listopada** – „Nowa Reforma” donosi: „Śnieg spadł dzisiaj rano i pokrył grubą warstwą dachy domów i ulice miasta. Zima już na dobre zagościła w nasze progi, przynosząc ze sobą nowe troski, związane z brakiem opatu, o który tak trudno”.
- 19 listopada** – z magazynu Wolfa Lemlera przy ul. Józefa 13 skradziono beczkę spirytusu oraz kilka gąsiorów śliwowicy. Policja ujęła Markusa Sprunga, jednego ze sprawców. Jego współnicy, czyli Mojżesz Halpern i Natan Kempler, zdolali zbiec.
- 20 listopada** – na Podgórzu odnotowano pierwsze przypadki tyfusu plamistego. Prawdopodobnie chorobę tę przywieźli żołnierze wracający z frontu włoskiego.
- 21 listopada** – do Baru Narodowego przy pł. Mariackim włamują się nieznani sprawcy i kradną zapasy likierów, wódek oraz wędlin. Szkoda szacowana jest na 6000 koron.
- 22 listopada** – arcyksiążę Karol Stefan z Żywca składa 10 000 koron „na cele szkół kresowych TSL”.
- 23 listopada** – krakowianie zgromadzeni w sali Sokoła uchwalają rezolucję, w której domagają się powołania trójzaborowego, koalicyjnego rządu, „któryby sprawował władzę do czasu powołania sejmu”. Zgromadzeniu przewodniczył prof. Kazimierz Kostanecki.
- 24 listopada** – w sali Towarzystwa Lekarskiego odbywa się „poranek Paganiniego”. ■

Ogłoszenie – konsultacje społeczne

Prezydent Miasta Krakowa zaprasza do udziału w konsultacjach społecznych dotyczących ustalenia lokalizacji profesjonalnego ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Przypomnijmy, że 10 października 2018 r. Rada Miasta Krakowa podjęła uchwałę nr CXIII/2962/18 w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Miejskiej Kraków dotyczących ustalenia lokalizacji profesjonalnego ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Konsultacje odbywać się będą od 5 listopada do 4 grudnia 2018 r. Zaplanowano dwa otwarte spotkania z mieszkańcami Krakowa – jedno już się odbyło w siedzibie Rady Dzielnicy VIII Dębniki.

Zapraszamy na kolejne spotkanie, które zaplanowano na 15 listopada (czwartek) o godz. 18.00, na os. Zgody 2, w siedzibie Wydziału Kształtowania Środowiska UMK (sala konferencyjna, V piętro).

Propozycje lokalizacji ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt wraz z formularzem konsultacyjnym dostępne są:

- na stronie internetowej Miejskiego Centrum Dialogu www.dialoguj.pl,
- na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa www.bip.krakow.pl,

- w wersji papierowej w siedzibie Miejskiego Centrum Dialogu, ul. Bracka 10, w godz. 8.00–18.00 (w okresie trwania konsultacji społecznych),
- w wersji papierowej w siedzibie Wydziału Kształtowania Środowiska UMK, os. Zgody 2, pokój nr 411 (IV piętro), w godz. 7.30–15.30 (w okresie trwania konsultacji społecznych).

Zapraszamy Państwa do wyrażenia opinii na temat propozycji lokalizacji profesjonalnego ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Opinie można zgłaszać za pomocą formularza konsultacyjnego w nieprzekraczalnym terminie do 4 grudnia 2018 r.:

- osobiście w Miejskim Centrum Dialogu, ul. Bracka 10 lub w Wydziale Kształtowania Środowiska UMK, Osiedle Zgody 2,
- wysyłając skan formularza na adres e-mail: dialoguj@um.krakow.pl z dopiskiem: „konsultacje ośrodka rehabilitacji dla dzikich zwierząt”,
- wysyłając formularz pocztą tradycyjną na adres: Miejskie Centrum Dialogu, ul. Bracka 10, 31-005 Kraków lub Wydział Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Krakowa, os. Zgody 2, 31-949 Kraków,
- podczas spotkań konsultacyjnych.

Szczegółowe informacje dotyczące przedmiotu konsultacji można znaleźć na stronie: www.dialoguj.pl.

SPORT UP
AGENCY
PROMOTOR

MAXXIS
SUPER
ENDURO
FIM WORLD CHAMPIONSHIP

Kraków
MIASTO GOSPODARZ

MISTRZOSTWA ŚWIATA SUPERENDURO
TAURON ARENA KRAKÓW
08.12.18 SUPER-ENDURO.COM.PL

SPONSORZY: **diverse** **Diverse™** ExtremeTeam.com
PARTNERZY: **ARGE** **ZIS** **FIM** **EKM** **TAURON**

KOŁOSOWE SPOTKANIA W DWORKU

24 listopada (sobota) godz. 17.00

Andrzej i Michał Ciszewscy

Opowieści o najgłębszych trawersach jaskiniowych świata.

Wstęp wolny

SENTYMENTALNY ŚWIAT

30 listopada (piątek) godz. 18.00

Wystąpi **Wiesław Ochman**

światowej sławy tenor

Gospodarz wieczoru: Łukasz Lech

Akompaniament: Renata Żelobowska-Orzechowska

Bilety 35 zł (sprzedaż: kasa Dworku lub ekobilet.pl)

Centrum Kultury „Dworek Białoprądnicki”, Kraków, ul. Papiernicza 2
dworek.eu

CENTRUM KULTURY „DWOREK BIAŁOPRĄDNICKI” - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

MIASTO ZAANGAŻOWANE SPOŁĘCZNIE

Kraków
Cały jestem dla Ciebie!

**KRAKÓW
POMAGA**

**KRAKÓW
BEZ BARIER**

**RODZINA
W KRAKOWIE**

**SENIOR
W KRAKOWIE**

**SKORZYSTAJ
Z OFERTY MIASTA**